

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.: și timbru de 30 cr.

Invitare de abonament.

Suntem aproape de sfârșitul anului. Cu noul an, 1900 „Foaia Poporului” va intra în al VIII-lea an al vieții sale.

Peste o săptămână, adică cu 31 Decembrie v. c. încetează abonamentul la „Foaia Poporului” pe anul acesta. Iubiții cititori sunt deci rugați a-și înoi cât mai curând abonamentul. E de lipsă să știm, câte exemplare se tipărim și să nu fim siliți a înceta cu trimiterea foii.

Cei-ce au citit „Foaia Poporului” și au avut-o în casă o știu prețui.

Ea a trăit și a lucrat din toată inima pentru țeranul român și tot astfel va lucra cu îndoit zel în anul viitor.

Rugăm pe onorații abonați, ca nu numai să se grăbească a trimite în curând prețul de abonament, dar și să spue tuturor, cu cari se întâlnesc și dau în vorbă, ce este „Foaia Poporului”, cum și pentru cine se luptă ea. Apoi să-i îndemne a abona această foaie, de oare-ce pe lângă că e bună și făcută anume pentru popor, este și cea mai ieftină dintre foile românești.

Prețul va fi, ca și acum, anume:

Pentru Austro-Ungaria.

Pe un an întreg 2 fl. (4 coroane).
Pe o jum. de an 1 fl. (2 coroane).

Pentru România.

Pe un an întreg 10 lei.
Pe o jumătate de an 5 lei.

Pentru a-ți ține bună rânduială, onorații abonați vechi și noi, sunt rugați a băga de seamă la următoarele:

Pe timp mai scurt nu putem primi abonamente, nici dela alt termen, decât dela începutul anului pe o jumătate de an, sau pe un an. Abonații vechi sunt rugați să scrie pe cupon și numărul fâșiei sub care a primit foaia până acum.

Abonații noi sunt rugați a-și scrie numele lor și al comunei foarte curat și cetăț, însemnând posta din urmă.

Administrațiunea

„Foi Poporului”.

Tinerimea națională.

În toate vremile și la toate popoarele, în luptele bărbătești ce le-au dus contra asupritorilor sau batjocoritorilor lor, tinerimea cea cu suflet curat și cald național, s'a văzut cerându-și loc în luptă și aruncându-se acolo unde focul e mai primejdios, mai inversunat. Acolo ese biruitoare, cu atât mai în mare strălucire, sau moare acolo.

E vai de poporul și e nemernic neamul, a cărei tinerime rămâne mută la gemetele de durere ce el le dă în urma loviturilor dușmane primite. Acela își scrie testamentul — negru și trist testament — și se poate stinge!

Suntem noi oare dintre popoarele norocoase ori nemernice în această privință?

Spre bucuria noastră și spre încălzirea inimilor noastre o spunem, că sântem din cele norocoase.

Întorcând foaia zilelor înapoi numai până la procesul Memorandului, la acest timp de încordată luptă politică, noi vom afla strălucite pagini despre purtarea tinerimei noastre naționale, atât în orașe, cât și la sate.

Și la orașe și la sate vom afla șirurile luptătorilor bătrâni și grei, improspătate și sprintenite cu numeroși tineri naționali de inimă, prinși în bărbătească horă cu bătrânii.

De fu vorbă să se deo proteste multe și vii contra pornirii procesului, cu sutele veniau scrisorile de protestare coperite cu nume în mare parte de tineri; — de fu să mergem la Cluj valuri de popor mari se porniră și valurile două din trei părți ale lor tineri voinici erau ele; — de fu să protestăm osândirea, roiuri veniau din toate părțile glasurile și iscăliturile de protestare a tinerimei, coplesind chiar pe a bătrânilor; — de fu să sufere temniță pentru aceste proteste, sute de tineri români văzurăm pornind cu peană în pălărie și cu dragoste de neam în inimă, spre temniță, și tot așa eșind de acolo!

Și așa mai departe.

Astăzi glasul necurat al unui procuror grof s'a atins de sfântul nume al lui Avram Iancu și ne-a isbit pe toți în inimi prin isbitura ce a dat acelui nume, — și bătrânii și bărbații nostri toți s'au scârbit și au protestat prin glasul foilor noastre naționale, — dar' mai înflăcărat ca toți sări și aci în luptă, tinerimea noastră națională, din Cluj,

FOIȚA.

Colinde.

Din comitatul Caras-Severin.

Culese de George Murarescu (Bacamezen).

I.

Cam dinsus pe mare
Sus la drumul mare
ler dai la nevastă,
Sus la drumul mare
De laturi de cale
ler dai la nevastă,
Crescut-or născut-or
Verziș măliniori
Galbini păltiniori,
La frunză-s mărunți
La umbră-s rotunzi,
Frunza nu-i prea lată
Umbră-i minunată.
Hoi la dumbra lor
Cine se umbrește?

Că se mai dumbrește
Gizdai lăr nevastă
La dumberă dumbrind.
Eu minte lucind.
Cam dinsus pe mare
Și ia din vedere
Ceața negureață
Ceața de voinici,
Greci neguțari
Pe drumu-ți tîcînd
Nevasta 'ntrebînd:
Doi lele-o, doi lele-o
Gizdai lăr nevastă,
Ce ție îți este
Celce-n poală-ți doarme,
Doar' ți-e frățior
Ori nepot de sor'?
Nevasta-i grăia:
Nici 'mi-e frățior,
Nici nepot de sor',
Ci mie că-mi este
Un drag mirel d'al meu,
Slugiță 'mi-o fost
În Țeara-Ungurească

La crai ungurești,
Simbrie 'i-o dat
Murgul ne-nvătă
Viguri neadunat,
El s'a ostenit
Murgul învățînd
Viguri adunînd,
Și el s'o lăsat
Ici în poala mea
Ca să odihnească
Cât de puținel.
Și te veselește
Gizdai lăr nevastă.

Aceasta se colindă la neveste.

II.

Și-ți mai mută pașurile
Prin mijlocul acestor curți,
Cestor curți, cestor olăți,
La grăduri la bun căluț
De zobește-'l notezește
De vaivoda-ți dăruește;
Dacă-ți pare că-i prea mare
Noi mai jos că 'ți-om lăsa.
Și-ți mai mută pașurile

din Viena, din Graz, din Cernăuți, din München și din Oradea.

Ne-a fost mai mare dragul să cetim glasurile lor înflăcărâte de focul tineresc al sufletelor lor neprihănite, și glasurile lor sună încă mai departe și neamul îi acopere cu aplause, căci n'au stat nepăsători, ci au sărit ca voinici frumoși, atunci când în sufletul nostru românesc a isbit un procuror ungur descreerat.

Bino este așa. Laudă vrednicește tinerimea noastră națională, și până așa o vedem purtându-se, credința noastră în viitorul nostru național, tare să fie!

Numărarea poporului despre care am scris în doi numeri de mai nainte, precum aflăm, nu se va face acum, fiind amînată pe mai târziu. În dietă s'a discutat și votat legea despre numărare și cu începutul anului viitor se încep numai pregătirile, cari sînt de lipsă la un lucru așa de mare, se vor da îndrumări diregătoriilor etc.

Rugăm însă pe cetitori a-și însemna bine povețele, ce le-am dat în privința aceasta și a nu le da uitărei. De altcum, când va veni vremea să se înceapă lucrarea numărării, vom mai scrie despre ea.

Maghiarisarea Fiumanilor. Guvernul maghiar al »legei, dreptului și dreptății« a făcut un energic pas înainte, pentru a liniști spiritele agitate din Fiume, și anume, a turnat oleiu pe foc. Ca dar de Crăciun le-a trimis Fiumanilor o ordonanță, care nu are alta de scop, decât maghiarisarea tuturor școalelor de pe teritoriul orașului autonom Fiume, pentru-că face obligatoare propunerea limbii maghiare în toate școalele din Fiume. Guvernul maghiar estinde adecă și asupra orașului Fiume eficacitatea articolului de lege XVIII. din 1879 despre propunerea limbii maghiare în școalele nemaghiare, cum și art. de lege XXXII din 1875 despre pensionarea învățătorilor și art. de lege XLIII. din 1891 și XXVI. din 1893, referitori la regularea salariilor învățătoresți. Ceea-ce înseamnă, că toți învățătorii de

pe teritoriul orașului autonom Fiume, vor fi obligați ca în patru ani să-și însușească limba maghiară, într'atâta, ca se poată propune în școală. Vor avea deci să preste un examen special.

Frumoasă surprindere pentru Fiumani!

De peste săptămână.

Pentru Memorand.

Multe mai avură să sufere luptătorii nostri frunțași pentru vestitul »Memorand« dus la Viena; traseră-i pe la cele judecăți, duseră-i în cele temnițe un an și două luni, și apoi eată eșind la iveală lucruri foarte urite despre o altă latură a prigoanei date asupra acestor bărbați ai națiunii noastre.

Cătră sfirșitul săptămânei trecute anume, a eșit la iveală, că din averea rămasă după fieceertatul Aurel Suciu, avocat în Arad și fost membru în comitetul național, judecătoria de acolo a confiscat 2200 fl. sub cuvînt că atâta ar fi cheltuelile »Memorandului« și a temniței ce n'au fost plătite și pe cari le iau dela dînsul.

Dar' »Tribuna« din Sibiu a publicat în fața acestei știri cuitanța dată de direcția financiară din Zilah, prin care se dovedește că dl G. Pop de Băsești a plătit în 1897 toate acele cheltueli, deci nu avea nimeni să le mai rupă și din averea privată a lui Aurel Suciu.

Numai întemplantarea a voit să ese lucrul la lumină, altfel domnii nostri stăpânitori rămăneau și tăceau cu banii de două-ori băgați în pungă, în vreme ce ai nostri și cu hărțueli și cu șicană și cu temniță și cu cheltuelile de pîră și de temniță — îndoit plătite.

Și totuși ne iau de gât dacă spunem că această țeară e acuși mai mult o temniță mare pentru naționalități, decât o patrie mamă bună!...

Guvern prăbușit.

Abia a stat la cărmă câteva săptămâni, câte degete la o mână, și guvernul Austriei a trebuit zilele acestea să-și iee catrafusele și să plece pe veci! De ce? Pentru-că căpetenia lui, ministrul-președinte Clary a stricat dreptul ce se fă-

cuse limbii cehice în Boemia și a pus earăși a toate stăpânitoare limba nemțească (deși nu în măsura în care ni-se pune nouă pe gât cea ungurească aici!), și din clipa aceea deputații bravului popor cehic n'au mai lăsat nici dietă, nici administrație să lucreze în pace, nici o zi! Au pus roate în bețe întregii învîrtiri a mașinei țerei, încât M. Sa Împăratul ca să-și mulcomească a dat drumul ministrului Clary, care dase Cehilor lovitura. De Duminecă încoace țeara lor e condusă de un nou guvern, care ia în mână frînele cu declarația, că cel dintăiu lucru ce va face, va fi încercarea de a împăca pe Nemți cu Cehii. Va aduce planul împăcării în dieta Boemiei la Praga, apoi în cea mare din Viena, și va cerca se pună temeiul la un bun traiu între popoare, prin aducerea unei legi ce să-și mulțumească și pe unii și pe alții.

Unde poporul e treaz și știutor de ce face și ce trebuie să facă, — așa se întemplantă ca în Austria: de-l calcă în drepturile lui puternicii zilei, apoi din lupta ce se va încinge pentru asta, nu poporul atacat, ci puternicii atacători vor eși învinși.

Glusul Împăratului.

Simte M. Sa bătrânul nostru Împărat și Rege, că prea este grea starea popoarelor sale cele multe în împărăție, și că mare e nemulțumirea lor cu stările de lucruri de astăzi, — și de aceea, cuprins de griji că ce poate urma dacă se va înmagazina mereu nemulțumirea și dacă această nemulțumire ar isbucni odată din jos în sus, — de aceea se scrie că zilele acestea, pe Anul-Nou, va da cătră popoarele împărăției un manifest (o scrisoare), în care le va ruga cu toată stăruința să încete cu hărțuelile între ele și să-și dea mîna de frăție, spre ale tuturor de bine și în viitor.

Vom vedea cum vor înțelege Ungurii nostri aceste cuvinte ale Monarhului...

Conferențe naționale.

În România frații nostri liberi se străduiesc să fie mereu treaz duhul național în toate straturile și în toate colțurile țerei.

La poduțul ferecat,
Scoateți arcul încordat,
Încordat bine gătat
De pe toții 'i-ai tăiat;
Dacă-ți pare că-i prea mare
Noi mai jos că 'ți-om lăsa:
Bagă-ți mîna-n buzunar
Scoate-un galbin buzdugan
De lucește strălucește
De vaivoda-ți dăruește;
Dacă-ți pare că-i prea mare
Noi mai jos că 'ți-om lăsa:
Bagă-ți mîna în posnari
Și ne scoate doi florinți
Doi florinți's de argint;
Dacă-ți pare daru mare
Și mai jos că te-om lăsa
Pe un florint de argint,
Și te N. veselește
C'o 'nchinăm cu sănătate.

Aceasta se colindă la juni și la tot rîndul se zice (junel bun junel).

Din Murăș-Uioara.

Culeasă de Nicolae Șerb, june.

Sus boieri nu mai durmiți
hai leroi leroi Doamne,
Vremea e să vă gătiți
hai leroi leroi Doamne,
Casa să o măturați,
Masa să o încărcăți.
Căci umblăm și colindăm
Și pe Domnul căutăm,
Căci s'a născut Domn prea bun
În lăcașul lui Crăciun,
S'a născut un Domn frumos
Numele lui e Christos.
Nu durmim de astă-seară
Ci ședem de privegheală,
Din seara ajunului
Până-ntr'a Crăciunului,
Și-așteptăm pe Domnul sfânt
Ca să vie pe pămînt,
Căci e Fiiul cerului

Și Domnul pămîntului,
În seara lui moș ajun
Vin copiii lui Crăciun,
Să cânte, să colindeze
Vieată lungă să ureze,
Tuturor ce sînt în casă
Și să veselesc la masă,
Christos să le dea toate
Vieată bună și sănătate
La mulți ani!

URARE.

Să fie de bine la mic și la mare,
La toți căpi se află într'astă adunare,
Poftesc sănătate la toți totdeauna,
Dragoste întregă și inimă bună
Cine ce dorește ca să-și împlinească
Fară 'ntârziere pronia cerească.
Vivat să trăească toți căpi sînt la această
[masă!]

Au început acum în iarnă un șir de conferențe prin orașele țerei, la care invită pe cetățenii cu bune inimi de Români, și acolo le desfășură întreg tristul tablou al stărei grele în care se află frații subjugăți în țările vecine, îndeosebi noi cei de sub oblăduirea tătarească-ungurească.

Scopul conferențelor e a ține în inimi caldă iubirea de neam și înduioșarea pentru starea noastră apăsată, ca apoi la timp potrivit cerându-se ceva ajutor — de ori-ce fel — acestor inimi, ele să fie cu atât mai aplicate a ni-l da și să ni-l dea din belșug. Le sîntem mulțumitori fraților noștri pentru această purtare de grije față de noi.

Însoțirea de credit din Veștem.

În toamna anului 1896 comitetul »Reuniunii române de agricultură« din comitatul Sibiiului a ținut o întrunire agricolă în comuna noastră Veștem. Cu această ocaziune secretarul Reuniunii dl Victor Tordășianu vorbind despre foloasele ce le aduc tovărășiile agricole și însoțirile de credit sistem Raiffeisen a îndemnat pe poporeni adunați să înființeze o asemenea însoțire.

Mult s'au bucurat țeranii veștemeni și cu bucurie au îmbrățoșat această idee salutară și erau gata a sacrifica totul pentru întruparea cât mai în grabă a aceleia; dar' astfel de lucruri nu se pot face »la moment«, căci se recere timp și se pretind jertfe și ostenele. La toate acestea s'au fost angajat conducătorii de pe atunci ai poporului, în a căror inimă încă se aprinsese schinteia dorului ferbinte de a vedea înființată și în comuna noastră o asemenea însoțire. »Schinteia« însă tot schinteie a rămas, căci în loc să fi avut efectul dorit, era aproape a se stinge, și s'ar fi stins cu totul, dacă inițiatorii nu ar fi turnat din când în când oleu pe ea.

Se vede, că »oleul« puțin a folosit, fiind că de atunci trecură ani, și cei-ce se angajase tot nu s'au achitat de datoria, ce o aveau ca conducători ai poporului.

În acest interval de timp ne-a dăruit D-zeu cu un învățător din sinul nostru, dl Teodor Stoia, care dorind înaintarea și propășirea fraților sei consăteni a luat cauza în mână, stăruind la ori-ce ocaziune binevenită înființarea însoțirii.

Cu acesta s'au aliat fruntașii Ioan G. Bozdoc, Ioan A. Mărgineanu și Nicolae Veștemean, cari considerând, că acum a sosit timpul, au contribuit foarte mult la ajungerea țintei dorite. Și mai mult a contribuit însă dl George I. Ogrea, pe care numai de câteva luni îl avem între noi, fiind că de mai mulți ani se afla în România. Acesta fiind însuflețit de cauza ce se urmărea, cu voință de fier a început și dînsul să lucre, nepregetând timp și ostenele, numai ca lucrul să aibă un bun sfîrșit.

Comitetul »Reuniunii române de agricultură« văzînd că ideea înființării însoțirii reinviase de nou, a pășit în frunte. O deosebită interesare a avut dl Victor Tordășianu, care deși ocupat pe atunci cu espoșiția de poame ținută la 22—29 Oct. a. c. nu a crutat nimic, și ca intențiunea de acum câțiva ani să fie realizată: a binevoit a ne da toate înviațiunile de lipsă la compunerea protocoalelor pentru adunarea generală constituantă, pentru pașii ce erau a se face la tribunalul regesc ca firma însoțirii să fie înregistrată și statutele aprobate ș. a. Toate acestea dl Tordășianu le-a făcut îndemnat de dorul și rîvna de a vedea cu o astfel de însoțire mai mult prin comunele românești din comitatul Sibiiului, ceea-ce numai spre laudă îi poate servi.

Astfel s'a obținut rezultatul dorit, după-ce tribunalul din Sibiiu în 25 Noembrie a. c. a aprobat statutele și a înregistrat firma însoțirii.

Nu rămâne alta decât, că aceia cărorora le este incredințată conducerea acestei însoțiri de credit să lucreze cu puteri unite intru sporirea membrilor ei, și să se silească, ca și cel din urmă țeran să se bucure de binefăcătoarele ei roade, cu atât mai virtos, căci până acum economii noștri erau avisați la creditul altor bănci, chiar străine de neamul nostru, și al unor cămătari fără D-zeu, cari, ca pretutindenea, după câte un împrumut bagatel trag camete grozave

De aici înainte noua însoțire va da membrilor sei creditul trebuincios pe lângă procent moderat, care tot spre înaintarea lor în bunăstare se va întrebuița.

Dee D-zeu, ca aceasta a 12-a însoțire de credit rurală întemeiată deasemenea la îndemnul comitetului »Reuniunii române agricole« să fie spre înaintarea și binele economilor din fruntașa comună grănițerească. **Veștemeanul.**

SCRISORI.

O „serată lunară“.

Agnita, Decembrie 1899.

Poporul român din Agnita, a avut fericirea a avè în mijlocul lui aproape în toate timpurile — bărbați conducători harnici, cu tragere de inimă și cu pricepere în a lor chemare. Astfel este acum dl învățător I. Paicu, care între altele a obicinuit să dea *serate lunare* pentru popor. O astfel de serată a fost în seara de 29 Noembrie, fiind îndesuită sala școlii de un public numeros. Programul seratei a fost astfel:

Punctul prim din program a fost o cântare din Abedarul de Popescu, cu titlul »Cântarea școlarii«, cântată foarte frumos de copii.

În cuvîntul de deschidere dl învățător Ioan Paicu începînd cu cuvintele nomuritorului poet A. Murășan: »Pe voi vă nimiciră, a pismoii răutate« și »Unițivè în cugete, unițivè-n simțiri« — ne spune, că pisma zace în inimile poporului de atunci, de când ca iobaj trebuia să lucre în breazda stăpînilor, dar' astăzi nu se mai potrivește cu spiritul timpului, — zice dl învățător, — azi avem drepturi și datorințe și acelea trebuie să se împlinească. Aduce apoi multe exemple, prin cari ne arată cât de stricăcioasă e neuniunea ori-și-cărui popor, căci ea îl nimiceste. Arată scopul acestor adunări și apoi urmează — raport școlar, în care ne arată câți elevi și eleve are înscriși, câți cercetează școala regulat, câți sînt provăzuți cu recuizitele de învățămînt, câți nu etc., apoi arată materialul parcurs etc. Scurt, a dat dl învățător în acest raport o icoană despre starea școlii și a învățămîntului în toate amănuntele. Punctul cel mai însemnat al programei a fost o disertație a învățătorului, prin care ne-a lăsat nimiți, definindu-ne ce va să zică — educațiune — creștere. În ea sbiciește purtările cele rele ale părinților față de fiii lor. Spune cum au a-și conforma viețuirea comună cu fiii lor până la al 6-lea an al etății și de aici cum au a ajuta pe învățător în chemarea ce o are și îndeamnă a sprigini școala alături cu dînsul. Ca dovadă cât de interesantă a fost lucrarea, servească faptul, că dl părinte Păreșu la dorința tuturor îl roagă, ca la o a 2-a serată să o mai cetească odată lucrarea aceasta, că vor veni mai mulți să o asculte. Au urmat câteva cântări: »Ura!« »Eată ziua triumfală«, »Un tată din vechime« și un cântec numai al copiilor începători: »Clopoțelul chiamă«. După aceasta fiind ziua de Andreiu espune în cuvinte alese vieța și activitatea marelui Metropolit Șaguna, apoi băieții cântă imnul ce s'a cântat la mormîntul marelui Metropolit. A mai fost un dialog între 2 copile — »Mătușa și nepoata« — cari s'au produs de minune. Din vorbirea lor am putut observa scopul dialogului de a combate mândriile (lucsul) ducătoare la sapă de lemn.

În fine o altă copilă ne spune că băieții se însuflețesc când aud numele — Român — și de aceea cântă toți »Să trăească, să trăească tot ce e Român« etc. La sfîrșit dl părinte al nostru, care are și dînsul dorul de a vedea înaintînd po-

Poesii populare.

Din Munții-Apuseni.

Auzite din gura unui Moș cercurar din Neagra Împărtășite de Vasile Ciortea.

Codrul frunză galbină
Doruțul tîu mă leagănă,
Codrul frunză merie (vînetă)
Doruțul tîu mă mîngăie,
Codrul cu frunză lată,
Nici o peatră nu te bată
Că 'mi-ai prins bine odată.

Unsu-'i drumul cu cărbune
Eu coat' să mă duc în lume,
Unsu-'i drumul cu cerneală
Eu coat' să mă duc în țeară,
Să-'mi câștig pâne și sare
Că străinul cere dare,
Să țin copii și muiere
Ca să nu umble a cere.

Maica rău m'a blăstemat
Să n'am noroc de-al meu sat,
Nici de om care-'mi e drag:

Să n'am Paști, să n'am Crăciun
Să le mînc mergînd pe drum;
Să n'am Paști să n'am Rusale,
Să le mînc mergînd pe cale.

Săracă inima mea
Mult trăești cu voe rea,
Săracă inimă arsă,
Măcar bea, măcar te lasă
Dacă n'ai voe de-acasă,
Săracă inimă-amară
Să te pot scoate afară,
Să vadă toată lumea
Că cum e inima mea,
Și să vadă lumea toată
C'a mea inimă-'i stricată.

Somnu-'mi și aș dormi
Pe brațele mîndrușii,
Somnu-'mi și m'aș culca
Pe brațe la mîndruța.
De dor dela mîndra mea
'Mi-se uscă inima.

porul român, spune poporului o vorbire plină de sfaturi părintești și aduce laudă meritată dlui învățător, mulțumindu-i pentru osteneală.

Eu n'am alta de zis, decât, că dacă în toate comunele noastre românești s'ar înțelege așa de bine preoții cu învățătorii, ca și aici, și s'ar sprigini unul pe altul, am putè face — în unire în eugete și simțiri — mai mult decât avem chemarea a lucra în viaa Domnului.

Apreciatorul.

Protopretor cum se cade.

Ida-mare, 15 Dec. 1899.

Subscrisul cu inima plină de bucurie vin a vă descrie o faptă îmbucurătoare întâmplată la 15 Decemvrie a. c. în cercul nostru *Ida-mare—Budurlău* cu prilejul alegerii de notar, o faptă de care noi rar avem prilej a vedè la puternicii zilei de astăzi.

El vorba de dl Pap Zoltán, protopretor al cercului *Teaca*, care de când e în fruntea acestui cerc, pare-că mai ușor răsufliam, de oare-ce d-sa este omul dreptății și libertății, în ce se deosebește de înaintașii sei. Dl Pap Zoltán este foarte drept și conștientios lăsând libertate fiecăruia a se folosi de dreptul garantat prin lege; astfel a urmat și în 15 Decemvre a. c. cu ocasiunea alegerii de notar în cercul notarial *Ida-mare* și *Budurlău*.

În timp de zece ani de când sînt în această comună au fost trei alegeri de notari, dar' acestea nu se pot numi alegeri, ci simple denumiri, căci pe lângă toate că erau mai mulți competenți, protopretorul respectiv venea cu un singur candidat și ne spunea să luăm spre știre,

că »Măria Sa« ne-a adus de notar pe cutare Bodor, Szikszaj ori Vagner etc. și alegerea era făcută.

Nu așa s'a întâmplat acum. Dl Pap Zoltán, deși au fost patru competenți, între cari și un anumit Fejes Pál, rudă al protopretorului din cercul *Iadului* (comitatul Bistrița-Năsăud), pentru care era rugat să stăruiască, totuși d-sa a candidat pe toți patru. Alegerea s'a făcut verbal și spre uimirea tuturor nici pe juzi nu 'i-a forțat ca să stăruiască pentru cutare ori cutare, ceea-ce până acum eram obișnuiți cu ele.

Concurenți au fost: Fejes Pál, Virgil Florian, Vartolomeiu Pop și Moiş János, adecă un Maghiar, doi Români și un Sas. Cu toate-că dl Vartolomeiu Pop este un tiner foarte inteligent și cu o purtare foarte bună, ear' cu cualificațiunea întrece pe toți concurenții, totuși Români nostri s'au alăturat pe lângă dl Virgil Florian, de oare-ce ca fost subnotar în acest cerc, prin o purtare bună 'și-a știut câștiga simpatia și încrederea tuturor. Chiar și Maghiarii și Sașii, de cari încă avem parte, 'i-au făcut promisiuni, numai cât cesti din urmă nu 'și-a ținut făgăduiala, deși au

văzut că cu Moiş János-ul lor nu li-se prea sfetește. Români s'au arătat vrednici adunându-se cu toții la un loc, atât *Iudenii* cât și *Budurleni* și cu toate sforțările Sașilor de a le rupe șirul prin ademeniri cu bani și beuturi, ei au ținut la olaltă.

Astfel a reușit Virgil Florian cu 15 voturi contra 8, cari voturi le-a primit Moiş János dela Sași. Grigorescu.

Faceți fonduri școlare.

Finteușul-mare, Nov. 1899.

Comuna noastră poartă numai numele de mare, dar' de fapte mică, numărând abia 130—40 familii, — dintre cari majoritatea nu se bucură de avere mai mărișoară.

Singura mângăiere a noastră în zilele de încercare — biserica — față cu mărimea comunei noastre, e destul de corăspunzătoare; dar' cu atât mai puțin este corăspunzătoare zidirea școlii. Apoi mai e și neajunsul, că școala nu are nici un isvor de venit sau fond, de unde urmează, că ivindu-se vre-o lipsă șco-

lorințele noastre, s'a pus în conșlegere cu mai mulți inteligenți din Șomcuta-mare, cărora le-a știut pune la inimă indemnul nobil, — spriginirea școlii române. Astfei întrunindu-se o frumoasă cunună de inteligență română au plecat spre comuna noastră la petrecere. Între acestia au fost mai mulți învățători, un jurist, mai mulți studenți în pedagogie și gimnasiu, apoi și altă inteligență din comunele vecine Poșta și Hosufaléu.

Petrecerea a fost foarte veselă, nimbul 'l-a ridicat unele cântări și hore naționale cântate de învățători în pauze. Mult ne-a înveselit d-na *Belbe*, soția dlui învățător I. Belbe din Finteușel, care prin vocea-i frumoasă a stors admirațiunea publicului.

Însuflețit a fost poporul din comuna noastră, mai ales după-ce a văzut venitul acestei petreceri, din care subtrăgându-se spesele avute, a rezultat venit curat 22 fl. 70 cr., am mai pus 30 cr. și așa am întregit suma la 23 fl. La această sumă s'a mai adaus 10 fl., cari au intrat din pedepsele școlare. Astfel azi școala noastră dispune de 33 fl. v. a., drept temei al fondului școlar.

Mică este această sumă, dar' pentru noi ni-se pare un tezaur, la înmulțirea căruia am promis că vom munci an de an spre ajungerea mărețului scop ce urmărim.

Îmi țin de plăcută datorință a aduce și pe această cale sincerile mulțumiri onoratei inteligențe din Șomcuta-mare și jur, care nu 'și-a cruțat ostenele, ci au contribuit la sporirea averii noastre naționale. Dee D-zeu, că de unde bănuți au dat, să primească însutit și înmuit.

Gavril Bogdan,
inv. gr-or.

Din Africa: ÎMBLÂNZITORUL DE ȘERPI.

lară, siliți sîntem a repartiția pe popor, ingreunându-i astfel traiul.

În scopul delăturării acestei mari și simțitoare lipse, subscrisul, îndată după-ce am fost ales ca învățător în această comună, am cercat tot posibilul pentru crearea unui fond școlar. Spre scopul acesta în înțelegere cu vrednicul nostru paroch, părintele *Stefan Dragoș*, am întemeiat mai întâiu un cor de plugari, alcătuit mai ales din juni (ficioari). Venitul ce-l va ave numitul cor e menit pentru fondul școlar. Spre acest scop am aranjat așa numitele petreceri populare, odată în fiecare an la Sf. Mărei.

Prima petrecere a și reușit destul de bine, fiind cercetată de un public numeros, dar' venitul curat s'a dat bisericei din cauză, că chiar atunci aceasta a avut o lipsă foarte mare.

În anul de acum petrecerea s'a ținut Duminecă după Sf. Mărie, adecă în 3 Septemvrie st. n. Aceasta a fost coroana petrecerilor ținute până aci; și azi povestește poporul cu mare plăcere despre acea măreață sərbătoare.

Și cu acest prilej neobositul nostru bărbat de școală dl *Eliă Pop*, învățător pensionat în Șomcuta-mare, înțelegând

Din Africa.

— Vezi ilustrația. —

Partea de pământ *Africa*, care e așezată spre mează-zi dela noi și unde s'a iscat acum războiul între *Englezi* și *Burii*, a fost la început cunoscută numai pe la margini. Cum *Africa* e încunjurată de toate părțile cu Marea, Euro-penii s'au așezat mai întâiu pe țermuri, pe când în lăuntru era și în parte este și azi, puțin cunoscută. *Burii* încă au pătruns în locuri necunoscute, unde 'și-au întemeiat țeara lor de azi.

În părțile din lăuntru ale Africei locuiesc *Negrii*, seminții mari, din cari unii sînt încă și azi mîncători de oameni. Pe aici se estind păduri uriașe și nepătrunse, în cari trăiesc multe soiuri de animale (vietăți), cari pe la noi nu sînt și cel mult de le vedem prin menagerii, cari vin prin orașe, pe la țiguri. Astfel sînt elefanții, lei, tigrii, hienele, crocodilii și felurite soiuri de șerpi etc. Unii din șerpi se pot și im-blânzi. Ilustrația noastră de azi ne în-fățosează pe un *Negru*, imblânzitor de șerpi. *Negrii* sînt meșteri în aceasta. În ilustrație se vede, cum *Negru* își ține șerpele imblânzit în un fel de corfă și la glasul fluierului el ese afară, se încolăcește pe trupul stăpănu-seu și e supus și ascultător, bună-oară ca un cățel.

din Tilișca și Gurariului câte 2; apoi câte 1 din Ludoș, Dobârca și Mercurea (păr. prot. Droc). Sebeșul-săsesc a avut de brav reprezentant pe dl Petru Opincariu, care a împodobit espoziția cu nu mai puțin de 9 soiuri: struguri din cei mai căutați, cum și cu rachiuri, vinuri, etc. Veduva regretatului fruntaș dl Șufană Țarină din Poiana a ținut să reprezente comuna Poiana; din părțile Oltului au spus: 3 proprietari din Tălmăcel, câte 2 din Avrig și Săcădate și câte 1 din Sebeșul-sup., Veștem. Boița și Racovița; de pe Hărtibaci au spus 11 proprietari din Ilimbav, în frunte cu vrednicul par. Ioan Alesandru de acolo; 9 din Nucet și 1 din Cornățel (par. I. Petrișor). Corpul învățătoresc din Poplaca a trimis deasemenea o frumoasă colecțiune de mere, pere, etc., adunate de proprietarii de acolo.

Juriul espoziției, constituit la 24 n. sub conducerea presidentului nostru a ales de raportor pe colegul nostru dl Ioan Chirca, v.-not. în Seliște, a cărui chemare fiind a ne prezenta un raport mai amănunțit și științific — eu mă mărginesc a releva următoarele:

În ziua primă espoziția a fost cercetată, computând și elevii școlari, de 432 persoane; în a 2-a de 249; în a 3-a 371; în a 4-a 568; în a 5-a 268; în a 6-a de 716; în a 7-a de 573; în a 8-a zi computând și pe oșpeții prezenți la încheierea festivă cu bilet permanent, numărul vizitatorilor — s'a urcat la cifra de 600. În total așadar' au frecventat espoziția 3777 persoane.

În urma apelului adresat de noi către 50 direcțiuni școlare, espoziția a fost cercetată în ziua a 2-a de 150 elevi ai școlii capitale din Seliște, în frunte cu corpul învățătoresc de acolo; în a 3-a elevii din Rășinari, 150 la număr, în a 4-a 52 elevi din Șura-mare și tot atunci școlarii dela școala de aplicație de pe lângă seminarul »Andreian« 56 la număr; ai școlii populare române din Suburbiul-de-jos, 50 la număr și 43 din Suburbiul-iosefin; apoi 200 elevi ai gimnaziului luteran și ai realelor din loc, sub conducerea profesorilor lor; în a 5-a zi vre-o 70 elevi ai cursului II. și IV. din pedagogiul evanghelic-lutern săsesc de aici, cu profesorii lor; în a 6-a zi școala civilă a Asociațiunii și a Reuniunii femeilor; apoi 25 elevi ai școlii de repetiție din Veștem; 55 din Gurariului și corporativ membrii »Reuniunii învățătorilor din districtul Sibiiu« și tot în aceea zi toți elevii seminarului »Andreian«, cum și cursul I. și III. ai pedagogiului evanghelic-lutern din loc; în a 7-a zi 90 elevi ai școlii din Aciliu, a III., V., VII. și a VIII-a clasă a gimnaziului de stat de aici; 23 școlari din Boița, 58 din Orlat; elevele interne și externe din claustrul Ursulinelor. (Va urma).

ȘFATURI.

Pastrarea untului proaspăt.

Cel mai bun mijloc pentru a ține untul în stare proaspătă, este următorul: După-ce s'a spălat bine, untul se șterge cu îngrijire și apoi se umplu cu el anumite borcânele (sticle) de lut cu gâtul ceva mai larg. Borcânelele astfel

umplute, se pun apoi într'o căldare de jumătate cu apă și se ferb până dau în clocote. Apa nu trebuie se ajungă până la gura borcânelelor. Acestea se scot numai după-ce s'a răcit apa. Untul astfel pregătit, se poate păstra apoi în stare proaspătă timp de o jumătate de an. Prin topirea untului în apă ferbinte tot zărul se așează pe fundul vaselor și astfel untul rămâne pe deplin curat.

Împrospătarea untului rancezit.

Untul rancezit, se poate reimprospăta în modul următor: Se spală mai întâiu cu apă rece, apoi se taie felii subțiri și astfel se pune într'un vas curat de lut, în care se amestecă cu puțin lapte dulce proaspăt și se bate cu o lingură de lemn. După scurgerea laptelui, untul rămâne proaspăt, ca-și-când s'ar fi pregătit numai atunci.

Știri economice.

O nouă mină de fer. Se vestește din Arad, că în munții hotarnici dintre comitatele Aradului și Bihorului s'au descoperit straturi bogate de petri feruginoase, cari, după cercetările făcute, conține 60% fer curat.

Cai pentru armata română se cumpără acum în Ungaria de către o comisie de oficeri români. În Hodmező-Vásárhely au cumpărat cai dela 39 gazde. Oficerii vor face cumpărări și prin alte orașe.

Filoxera. Podgoriile comunelor Madoș Sarcea, Öregfalu, Tamásfalva, Șurian, Canac, Seleuș și Sân-Petru (comitatul Torontal) fiind inficiate de filoxeră, ministrul de agricultură le-a pus sub carantină.

Tîrgul din Timișoara, început în 14 Decemvrie, a fost mult mai slab cercetat decât cele din anii trecuți. S'au scos la tîrg numai 3500 vite cornute (mari și mici), 2000 rîmători și 3000 cai. Tot așa de slab a fost și în privința pometurilor, venind abia 500 cară cu poame, pe când în alți ani veniau 900—1000. Marfa industrială încă a avut trecere foarte slabă. Peste tot în est-an tîrgul Sf. Nicolae al Timișoarei a fost slab de tot, ceea-ce pe lângă lipsa de bani va fi provenit și din troienirea drumurilor de comunicație.

Convocare. Pe baza conclusului comitetului central din 5 Decemvrie 1899 și în conformitate cu §-ul 20 din statute, am onoare a convoca a XI-a adunare generală ordinară a »Reuniunii române de agricultură din com. Sibiiului« în Rășinari, pe Duminecă, în 31 Decemvrie n. a. c., la 11 ore a. m.

Program: 1. Presentarea raportului general al comitetului central, a rațiociniilor pe anul 1898 și proiectul de budget pe 1900. — 2. Propuneri eventuale din partea membrilor. — 3. Despre cultura fînașelor. — 4. Autenticarea protocolului ședinței.

Sibiiu, 20 Decemvrie n. 1899.

Demetriu Comșa,
president.

ȘCOALA ROMÂNĂ.

Lecțiuni de model.

Recunoștința fiilor către părinți. (A treia carte de citire de Dr. P. Șpan, pentru desp. al 4-lea.)
(Urmare și fine).

A. Predarea 2.

Înțeles-a regele pe sătean ce dădii anumite dă el și cui dă capital împrumut? Nu 'l-a înțeles. Dar' voi știți anume ce dădii da săteanul? Nu știm. Să vă spun dar' istorioara mai departe.

»După aceste deslușiri, bunul rege se afla într'o nedumerire și mai mare. Dar' muncitorul se sili să-l facă să înțeleagă cum își întrebuințează el banii lui. »Eu îmi împart câștigul cu bieții mei părinți, căci ei nu pot să mai muncească de bătrâni ce sînt. Tot din câștigul meu fac parte și copșilor mei, căci sînt prea mici ca să lucreze.

Părinților le plătesc astfel iubirea, ce ei 'mi-au arătat-o »când eram copil, ear' dela copșii mei trag nădejde, că nici ei nu mă vor părăsi la vîrsta bătrînețelor.

Regele auzind toate acestea, lăudă foarte mult pe vrednicul muncitor. Drept răsplată el îngrijă de creșterea copșilor pentru-ca și dîșșii să-l ajute când va fi bătrân ca părinții lui.

B. Aprofundarea în materie.

Pentru-ce se afla regele în nedumerire după spusele săteanului? Fiindcă nu-l pricepea deplin pe sătean. Când zicem că se află cineva în nedumerire? Când nu înțelegem ceva. Și încă când? Când nu știe ceva să facă sigur (hotărît). Putut-a face săteanul pe rege să înțeleagă, ce face el cu cele două părți ce-i rămănea din 33 cruceri de zi? Putut. Cum? 'L-a spus regelui că o parte o dă părinților lui, bătrâni, cari nu mai puteau lucra, ear' a treia parte o dă pruncilor mici, cari nu erau harnici de lucru. Acum spuneți-mi ce a înțeles săteanul sub »dădii«? El a înțeles banii ce-i dă părinților lui bătrâni. Și cât le da pe zi? 11 cruceri. Și ce a înțeles sub capitalul dat cu dobândă? A înțeles banii cari îi da pentru traiul pruncilor lui. Pentru-ce a numit săteanul banii dați pruncilor de capital? Pentru-că el avea nădejde să-l susțină și pruncii lui când el nu va putea lucra. Cum mai putem zice nădejde cu alt cuvînt? Speranță. Așa zicem: eu am speranță, sau eu am nădejde, sau eu trag nădejde.

Pentru-ce s'a purtat săteanul nostru așa de brav față de părinți? Pentru-că părinții lui 'l-au crescut și au grijit de el în tot chipul. Săteanul își plătea acum numai datoriiile — dădiiile lui — părinților sei. Și pentru-ce a dat el a treia parte pruncilor sei? Pentru-că părinții sînt datori a grijă de pruncii lor. Și încă pentru-ce? Pentru-că trăgea nădejdea, că și fiii lui il vor ține la neputințe și la bătrînețe. Ce a făcut regele, după-co ascultă până în capăt pe sătean? 'L-a lăudat pe sătean foarte mult. Pentru-ce se numește muncitorul »vrednic«? Fiindcă el cu brațele sale se ținea pe sine, pruncii sei și pe bătrînii lui părinți cari erau neputincioși. Și

ce îi promise regele săteanului? Că va grijă de creșterea pruncilor lui. (Recapitularea întregii narațiuni).

C. Aprofundarea etică.

Despre cine am vorbit noi în istorioara noastră? Despre un rege și un sătean. Ce a făcut regele, ca să ne placă nouă? El a stat de vorbă cu săteanul, și l-a întrebat din fir în pîr cum muncește și cum trăiește. Ce fel de rege a putut fi el? Un rege *bun*. Și încă cum îl mai putem numi, fiindcă a stat de vorbă cu un țeran. El a fost un rege *amicabil* (*prietenos*). Ce fel de rege ar fi fost el, dacă nici nu s'ar fi uitat la sătean? Un rege *sumef*, fălos (mândru, fudul). Ce a făcut regele după-ace a ascultat pe sătean? L-a lăudat și a zis că va îngriji de pruncii lui. Cum îl putem numi pe acel rege pentru aceste fapte? Îl putem numi rege *drept și darnic*. Ce credeți, era regele bogat ori sărac? El era *bogat*. Cum îl mai putem numi pe bogatul care ajută pe cei săraci și lipsiți? *Generos*.

Să vedem acum ce a făcut săteanul? El săpa vesel și voios. Ce fel de om era el dar? Un om *harnic*. Era el bogat ori sărac? Era sărac *cinstit*. Cum mai era el dacă trăia cu 11 cruceri la zi? Om *cumpănat și crușător*. Ce fel de părinte era el? Un părinte *adevărat*. De unde știți aceasta? Fiindcă se îngrija de creșterea pruncilor sei.

Acum să-mi spuneți, care este însușirea cea mai frumoasă a săteanului nostru și despre care v'am vorbit la început? Însușirea cea mai frumoasă a săteanului este: că el a fost *recunoscător* față de părinții sei bătrâni și neputincioși. Prin cari cuvinte se exprimă în povestea noastră, recunoștința față de părinți? Prin cuvintele: »Eu îmi împart câștigul cu bieții mei părinți, cari nu pot să muncească de bătrâni ce sînt. Repetați-mi încă odată, cum a fost regele, și apoi cum a fost săteanul?...

Asociația.

Să-mi spuneți acum pe scurt cum era regele și cum era săteanul?

Regele era bun, amicabil, săteanul încă era bun și amicabil.

Regele era drept, bogat și generos, săteanul încă era drept, dar' era sărac și foarte crușător. Regele era un domnitor adevărat, — săteanul un părinte adevărat.

Și regele și săteanul au fost oameni recunoscători. Cel dintâiu și-a arătat recunoștința față de sătean mirându-se de vrednicia lui și îngrijindu-se de creșterea pruncilor lui, ear' săteanul și-a arătat recunoștința față de părinții sei.

Sistemizarea.

»Recunoștința e una dintre cele mai frumoase virtuți ale fiilor«.

Repetește și tu N. N. aceste sentențe. Acestea se învață de rost.

Aplicarea.

Ce putem învăța din istorioara ce v'am spus? Noi putem învăța că: lucrurile noastre să le facem totdeauna veseli și voioși. Să nu așteptăm totdeauna, ca lucrul nostru să se plătească scump. Săteanul nostru lucra pentru 33 cruceri la zi. Traiul nostru să fie

cât mai simplu. Pentru-ce? Pentru-că nu trăește omul ca să mănăce, ci mănăca ca să trăească.

Din ce agonisim să punem ceva și la o parte în fiecare zi. Pentru-ce? Pentru-că va fi și timp, când nu vom pute agonisi nimic. Față de părinți cum trebuie să ne purtăm? Să ne purtăm numai ca și săteanul. Să-i ascultăm totdeauna și să ne îngrijim de ei la casa de neputințe. Ce fel de prunci sînt cei-ce se rușinează, și nu bagă în seamă pe părinții lor? Sînt prunci blăstemați. Știreați să-mi spuneți niște fii blăstemați? Cain, Avisalon, fiii lui Eli. Și ce face D-zeu cu atari prunci? Îi pedepsește. Fiii trebuie să fie recunoscători față de părinți. Ce pot să învețe părinții din istorioară? Ei pot să învețe că: părinții sînt datori a îngriji de buna creștere a fiilor sei.

Ce trebuie să facă și cum au să se poarte domnitorii, precum și cei-ce sînt în diregătorii față de popor? Ei trebuie să se intereseze de binele poporului, și să nu-l asuprească. Pe oamenii cei buni și vrednici trebuie să-și răsplătească după faptele lor.

Învățătorul cetește din carte istorioara, apoi unul sau doi elevi și se dă ca lecțiune pe acasă, avînd fiecare să o știe enara pe ora vitoare și ceti cum se cuvine.

I. German.
catichet gr.-oriental.

Din trecutul nostru.

— Istoria Moldovei. —

Ioan Vodă-cel-Cumplit.

(Urmare).

Și cum veniau potop Turcii, avînd pe desertorii lui Golia în frunte, și cum Moldovenii la cuvîntul lui Ioan-Vodă își îndreptară ploaia de săgeți asupra fraților vînzători, acestia pieriră toți până la anul! Așa le trebuiau mișeilor. Poate și dacă rămăneau sub comanda lui Vodă piereau, dar' piereau eroi pușcați de păgâni, așa periră ca mișei, ca câinii pușcați de eroi!

De loc curaj nou cuprinse sufletele care se cam îndoiau ale Moldovenilor. Vodă făcu repede un admirabil plan de bătaie:

Turcii veniau în ordine conică, adevărat cu un colț înainte, ca o gură de săcure. Vodă dete poruncă Cazacilor se atace o lature a formațiunii, ear' călăreții cu sulitele altă coastă și pedestrima să-și dea ploaie de săgeți în față. Lovitura fu atât de teribilă, că în scurt *Turcii întoarseră spatele și începură fuga!*

Fuga lor era de silă că nu mai puteau răsbate înainte, dar' era și o apucătură viclană: prin retragere voiau să aducă oștirile moldovene în goană între gurile tunurilor turcești așezate de două laturi cari să-și stingă apoi pe toți!

Ioan-Vodă însă fusese mult prieten al vizirului Mehmed și cunoștea aceste apucături fine ale luptei Turcilor. El îi gonî cât îi gonî pricinuindu-le aievea stricăciuni mari, apoi dete poruncă oștirilor sale să stee pe loc și să înceapă a se da înapoi.

Turcii o socotiră asta ca slăbiciune a inamicului, și repede se porniră în

valuri mari asupra lor și în urma lor: De unde se știe ei, că Vodă îi duce în cursă cu viclenia învățată dela ei înșiși? Moldovenii să tot retraseră și deodată numai se rupseră șirurile lor în două și se deteră în laturi, și de după ele se iviră gurile fioroase a tunurilor moldovene, care descărcară un foc potopitor în obrazul păgânului!

Se făcură Turcii foc și pară de ciudă și de necaz. Se aruncară odată cu toată puterea asupra tunurilor moldovene, dar' fură respinși de acestia și de ploaia de săgeți ce-i apăra dela trupele retrase în laturi, și se aruncară a doua-oară și fură eară respinși, și desnădăjduți se aruncară a teia-oară, și fu o năvală așa cruntă cum numai frumosul cântec bătrânesc ni-o știe înfățișa:

...Sbor topoarele-aruncate,
Zbirăie-arcele 'ncordate
Și săgețile ușoare
Nourează mîndrul soare!
Caii saltă și nechiază,
Lupta urlă, se 'ncleștează,
Și barbarii toți grămadă
Morței crude se dau pradă:
Zece cad, o sută mor
Sute vin în locul lor!
Mii întregi se risipesc
Alte mii în loc sosesc!
Dar' viteazul cu-a sa pală
Face drum printre năvală,
Și pătrunde prin săgeți
Că-i Român cu șepie vieți!
Înzădar hidra turbează
Geme, urlă, se 'ncordează,
Fiiul Romei se aprinde
Hidra-n mână-i o cuprinde,
Și-o sugrumă și o sfarmă,
Și-o învinge și o darmă!...

Așa se purtă Fiiul Romei, Românul condus de un viteaz căpitan, și în aceasta a treia și groaznică ciocnire cu o armată întreit de mare de păgâni!

Turcii fură gonîți atât de înverșunat, încât trupa de pază dela Isakja, pe țermul de dincolo al Dunărei (auzi, de dincolo de Dunăre!), vîzînd goana ce dau Moldovenii păgânătăței, își părăsiră cetatea și o luară și ei la fugă!
(Va urma).

„Almanachul învățătorului român“.

Alba-Iulia, 28 Nov. n.

Comparînd »Almanachul învățătorului« edițiunea din anul al II-lea — primit în zilele acestea — cu cel din anul trecut, pot mărturisii, că acesta pe viitor va succede pe deplin întreprinderea salutară a colegului nostru Velcean, care va umple un gol simțit în literatura noastră școlară, e deamă de toată lauda. Exemplarul primit cu drag l-am recomandat în atențiunea învățătorilor din tractul A.-Iuliei întruniți în adun. de toamnă a Reuniunii lor. Din părerile date — examinîndu-l din mână în mână cu toții — sînt îndreptățit a felicita din adâncul inimei pe autor și a-i dori tărie spirituală, încât împrejurările de azi, precum și nepăsarea teribilă, sub masca cărei mulți se ascund, nici-decât să nu-l zădărnicească și să nu-l poată știrbi zelul și paciența nici pe viitor; căci ori-și-cine, cugetînd serios, poate susține împreună cu mine, că pentru noi învățătorii români fără deosebire de confesiune »Almanachul« — cu alte îmbunătățiri ce sperăm că se vor face în el pe viitor — este și va deveni »o oglindă necesară«, care mult va contribui la înfrumusețarea școlii române.

Ioan Pampu,
inv. gr. cat.

PARTEA ECONOMICĂ.

Iernatul vitelor.

În nrul 28 al acestei foi am arătat, că în anul acesta are să fie o lipsă mai mare de nutreț, ca în anii trecuți, și că această lipsă a provenit, parte din cauza timpului nepriincios a creșterii aceluia, parte din cauză, că pe unele locuri până astăzi încă nu se cultivă plantele de nutreț: trifoiul, luțerna, mazăricea ș. c. l.

Lipsa de nutreț va deveni cu atât mai simțitoare, cu cât și iarna anului acestuia ne-a salutat mai de timpuriu ca de obicei. În adevăr, că cu 3 Noembrie vechiu s'a pus o zăpadă destul de mare, după care înseninându-se, am avut un ger ca pe la Bobotează. În urma acestuia vitele mai mari și-au întrerupt pășunatul din câmp și au trebuit adăpostite și nutrite în grajduri.

Iernatul vitelor în grajd dă mai tot atâta de lucru economului, ca și lucrul câmpului. Ba un iernat regulat, putem constata cu siguranță, că e mai cu grijă decât săvârșirea multora din lucrurile câmpului. De aceea încă cei vechi ziceau foarte potrivit, că: »Ochii stăpânului, îngrășă vitele«.

Pe temeiul acestui proverb, apoi pe temeiul pățaniilor unor economi mai ușori de fire, cari sunt dedați a încrede iernatul vitelor unor copii nevîrstnici sau servitori nepricepuți, este prea firesc, ca să atragem de cu timpuriu luarea aminte a economilor noștri asupra acelei împrejurări, ca nutrețul să fie cât se poate de bine îngrijit și cruțat.

Când zicem, ca nutrețul să fie bine cruțat și îngrijit, nu înțelegem aceea, ca acela să se țină în șop sau claie, ear' vitele să rabde legate de iesle în grajd. Nu. Prin cruțat voim a înțelege aici aceea recerintă, ca nutrețul să se dea vitelor în porțiuni amăsurate vârstei lor și anume: celor mari mai mult, ear' celor mici mai puțin. Pentru-că dacă nu se va ține cont de aceasta și se va prăda fără măsură nutrețul, deoparte are economul pagubă prin aceea, că se trece prea curând, de altă parte nici vitele nu-l mănâncă cum se cade.

Despre aceasta cred, că s'a putut convinge fiecare econom, care a dat cândva vitelor de mâncare mai mult ca de obicei, că acelea îl trag pe jos, pe sub ele, îl calcă în picioare, suflă în el, îl umplu de bale și apoi nu-l mai mănâncă, încât trebuie așternut sau dat la alte animale mai puțin alegătoare în privința nutrețului.

O altă recerintă pentru iernatul vitelor este alegerea sau sortarea nutrețului după anotimpuri. În privința aceasta mai fiecare econom știe că nutrețul mai mare, mai rău și mai puțin nutritor trebuie dat la început și în lunile de iarnă, când vitele nu prea născocesc, fie din cauza gerului, fie din cauză că fiind mai odihnite se dedau și cu un astfel de nutreț, ear' cel mai bun în lunile de primăvară, când se începe lucrul câmpului și vitele încep a mirosi iarba, cum se zice și nu mai mănâncă nutrețul rău.

La iernatul vitelor, economul trebuie să fie cu băgare de seamă și la așezarea acelor în grajd, astfel ca cele mari să fie deoparte, ear' cele mai mici de altă parte. Aceasta trebuie să se facă deoparte, pentru-că vitele la mâncare sunt lacome și pismoase și cele mai mari împung pe cele mai mici, de altă parte, pentru-că cele mai mici și mai tinere trebuie nutrite cu un nutreț mai bun și mai ales, ca cele mai bătrâne.

Dacă se nutresc și vitele mai tinere cu un nutreț mai rău, atunci capătă așa numitul »foale de paie«, care le trage cătră pământ și une-ori se cocoșează și de spinare. Foalele de paie îl capătă și vitele cele mari, dacă se nutresc mai mult cu paie și coceni. Aceasta trebuie să se înțeleagă astfel, că fiind nutrețul numit foarte voluminos și puțin nutritor, vitele trebuie să consume foarte mult din acela, ca să-și poată stîmpăra foamea, ca și omul când se nutrește cu bucate de post.

Dar' prin o îndopare prea peste măsură cu asemenea nutreț, se lărgesc și lungesc din seamă afară organele mistuitoare, cari prin aceea ocupă un volum (loc) tot mai mare în foalele animalelor. De aceea apoi și vedem că vitele nutrite numai cu paie și coceni sunt de regulă foarte folticoase. A

nutri deci vitele numai cu paie și coceni nu este cu cale, precum nu este cu cale nici aceea, ca acelea să se nutrească numai cu grăunțe sau urluială. Ca în toate, așa și în privința aceasta trebuie ținută calea de mijloc, adică: o mâncare de paie sau coceni, o mâncare de fân, ear' după adăpat o mâncare de napi cu pleavă, ovės sau urluială.

Pentru a ușura încâtva nutrirea vitelor cu un nutreț mai mare, s'au introdus în timpul din urmă anumite mașini pentru tăiatul aceluia. Tăiatul nutrețului pentru vitele rumegătoare însă nu trebuie să se facă de tot mărunt, de oare-ce astfel nu se poate rumega și vitele se umflă și se bolnăvesc de acela. Cel mult dacă acela se taie pe două sau trei locuri.

De mare însemnătate la nutrirea vitelor este amestecarea nutrețului. Prin aceasta înțelegem amestecarea fânului mai rău, sau a paielor cu a unui fân mai bun sau cu otavă. Amestecarea se face după împrejurări în părți egale (asemenea) sau și neegale. Dacă cutare nutreț este prea mare, precum sunt paietele, atunci se taie și numai după aceea se amestecă.

Între nutrețurile de paie întâietate se cuvine paielor de ovės, de mălaiu și de orz. Cele de grâu și săcară încă se pot întrebuița, dar' numai ca mestecătură cu fân sau otavă.

Între nutrețurile de pleavă deasemenea se cuvine întâietate plevelor de ovės, cari în stare poaspătă sunt foarte nutritoare. Cele de grâu fiind mai aspre, se întrebuițează mai mult opărite și amestecate cu napi sau urluială.

În economiile mai mari s'a statorit deja o anumită tabelă, așa numita tabelă a lui Wolf, pentru amestecarea nutrețurilor. Această tabelă măsură după chilogram pentru fiecare vită cât nutreț să i-se dea fân, paie, pleavă, grăunțe, urluială, napi ș. a. Pentru economiile mai mici însă, nu se poate întrebuița o asemenea tabelă, de oare-ce în acelea nu se află atâtea feluri de nutrețuri. Totuși s'a statorit și pentru acestea unele reguli obștești de următorul cuprins:

Pentru-ca o vită se poată trăi și se nu moară de foame, trebuie să i-se dea nutreț în greutate de a 60-a parte

Salvina.

(Urmare).

Așa se ospătară toată ziua, în mâncări și în beuturi și în jocuri și în pușcarea la țintă, ear' când se apropiă seara porniră toți spre casă în sunetul muzicii. Căii îi duceau acum de dologi, că cine se coboară călare?

Ionuț merse cu soru-sa și cu cumnatu-sau ață la ei, adică la părintele, unde-i aștepta Salvina cu cina gata și cu toate în bună rânduială.

— Ce-i nou pe-acasă? — întrebă preoteasa.

— Bine, cum ne-ai lăsat, — răspuse Salvina luând caii și ducându-i la grajd. Când eși din grajd, cum legase caii, zise Ionuț:

— N'ai de-a 'ndemână vre-un argat să ducă și calul meu acasă, că eu mai petrec o leacă la sora?

— L-oi duce eu, că toți sunt împrăștiați.

Și luă Salvina calul lui Ionuț și-l duse la el acasă de-l dete în grija argaților, apoi într-o minută fu îndărăt să vadă ce porunci i-a da stăpâna.

Ionuț cu popa și cu preoteasa erau în pridvor și povesteau chiar de ea.

— Trebuie să fie a mea, — zise Ionuț, — ori mai multe nu-s.

— S'ar potrivit bine cu tine, cumnate, — aduase popa, — numai știe-o nătăria ce-i așa de nu știu cum. Mă, e bună, e harnică, e credincioasă și frumoasă, dar' așa-i de nu știu cum, de și eu că-i sunt stăpân, parcă mă sfiesc să prind multă vorbă cu ea. N'ar scoate ea din gura ei vorbă fără folos, da s'o pui pe cărbuni. Cu nime vorbe multe nu întinde, voioasă nime nu o vede, dar' nici necăjită, ea-i tot într-o formă, tot ea. Lucră și tace și tace și lucră. Încă de când e la noi în casă, nime nici o poruncă nu i-a dat, nime nici o vină nu i-a băgat, că n'a avut de ce.

Salvina s'osi, popa o trimise să aducă o oală de vin din pivniță și o ulcică curată.

Îndată se întoarse ea cu o oală ca de 4 cupe și cu o ulcică de lara, roșie, nesmăltuită, și le puse pe masă.

— Începe tu Salvina rîndul, să nu ne fi adus ceva otravă, — zise popa rîzînd.

Și băgă Salvina ulcica-n oală și o umplu și închină: »Să vă dea D-zeu bine și sănătate«, — duse ulcica la buze și o puse car' pe masă.

— Dar' ce, nu bei? — întrebă toț cu o gură.

— Știți bine că în veci nu gust beutură afară de apă.

— Dar' bea o leacă.

— Nu pot!

— Dar' numai o lecuță, că-i bun.

— Bun, dar' vă mulțumesc, că eu nu beau.

Și cu aceste vorbe se duse de pe pridvor.

Ionuț privi mult după ea și rămase îngândurat.

La săptămâna era joc în luncă, numai peste drum dela popa.

— Hai și tu Salvina în luncă — zise preoteasa colea după amiază când începea a se aduna lumea.

— Eu rămân unde-s, maică preoteasă.

— Dar' hai îți zic, ce-i sta tot închisă ca babelc, doară-i vară și frumos, ne-om sătura la iarnă de stat tot închiși în casă, ca de frica Tătarilor.

— Nu merg.

— Nea, cu asta gătai...

din greutatea Ńei trupească; pentru-ca s'Ńi poată Ńin' carnea, trebuie s'Ńi se dea a 50-a parte; pentru-ca se poată fi folosită cu succes la lucru a 40-a parte; pentru-ca se poată crește a 30-a parte, ear' pentru cele cu vițel în foale tot a 30-a parte.

Acelea, cari se poată trăi se numesc vitele sterpe, acelea cari s'Ńi poată păstra carnea și cu aceasta și puterea se numesc vitele de lucru, acelea, cari se poată crește se numesc vitele mai tinere, ear' cele cu vițel în foale deasemenea trebuie mai bine nutrite, ca se poată crește și acela.

Pentru acestea din urmă economul trebuie s'Ńi fie cu grije și în privința alegerii nutrețului și anume: ca acesta s'Ńi nu fie înoroiț, muced sau amestecat cu cuiburi de șoareci, căci în asemenea casuri ușor pot s'Ńi lapede. Deasemenea pot s'Ńi lapede și dacă rîvnesc sau beau apă prea rece.

Îndeobște vitele trebuie nutrite de câte trei-ori pe zi: dimineața, la amiază și seara. Cu prilejul nutririi totdeauna trebuie dat mai întăiu nutrețul cel mai mare și mai puțin nutritor și numai după-ce l-au mâncat pe acela li-se dă de cel mai bun. După fiecare nutriție, ieslea trebuie curățită și numai după aceea s'Ńi se pună în ea nutrețul proaspăt.

Afară de nutreț la iernatul vitelor în grajd mai e de lipsă și sarea, prin care nutrețul li-se face mai gustos și mai ușor de mistuit. Sarea se dă vitelor de regulă amestecată cu țărițe sau urluială. Aceea se mai poate da și în grunzi mai mari ca se o lingă, dar' în starea aceasta, vitele prea lăcome, rup'nd cu dinții din ea, pot s'Ńi rupă sau vateme. Pe unde se află fântâni de apă sărată, pe acolo li-se poate da și de aceea sau se poate stropi nutrețul maimare cu apă de aceea. Pentru vitele mai mari se socotește pe an o cantitate de sare de 6--8 chilogramme.

Adăpatul vitelor pe timpul iernatului în grajd, încă e o recerintă foarte însemnată. Adăpatul trebuie s'Ńi se facă în decursul mănăreii, de oare-ce după-ce încep a rumega, nu mai prea beau așa bucuros. Înainte de adăpat totdeauna trebuie nutrite cu un nutreț mai bun.

— Salvină, — zise popa întrând de afară, — vino cu noi în luncă, închide ușa și adă cheia încoace

— Nu merg, părinte, eu stau aci în pridvor, se vede jocul destul de bine și de aci.

— Dar' aci cum vei juca singură, hai colo unde-s cei mulți.

— Nu merg, părinte, mulțumesc.

— Dar' de ce s'Ńi nu mergi? Ești tin'ă, frumoasă, chiar în vîrsta petrecerilor. Hai cu noi, nu te mai fasol' atăta.

— Nu merg părinte de bună-seamă.

— Noa-i bine! Cu asta o gătai.

— Eu o gătai înaintea d-tale, — adause preoteasa:

— Apoi mergem dară noi, — adause popa, — că asta se teme de oameni, ar sta tot ca ursu-n bîrlog.

Hora este frumoasă, lume multă, veselă, toți jucau, toți își petreceau, numai Salvină sta singură în pridvor îngândurată. Sunetul muzicii îl auzia, pe cei-ce-și petreceu îi vedea și i-se ducea inima s'Ńi meargă și ea, dar' își călca pe inimă și-și zicea:

— Nu se poate, nu se cuvine; eu s'Ńi mi petrec? Și mama-i în groapă din pricină

Apa cu care se adapă vitele trebuie s'Ńi fie limpede și nu prea rece, căci dacă e prea rece ușor pot se capete anumite friguri sau răceli la stomach. Asemenea pot se răcească pe timpul de iarnă și atunci, când vitele se Ńin până-când se scoate gunoiul de sub ele, cu ferestrele și ușile deschise, adecă în curentul rece de aer.

Peste tot la nutrierea vitelor în grajd trebuie s'Ńi se Ńină rînd și regulă, nu numai în aceea ce se Ńine de nutriție adăpat și sărat, ci și în aceea ce se Ńine de așternut, țesălat, curățit ș. c. l.

Cine vrea deci, ca s'Ńi ierneze bine vitele, trebuie s'Ńi Ńină cont de aceste recerinte, trebuie s'Ńi Ńină cont cu atât mai virtos, cu cât în ziua de astăzi lumea s'a datat a judeca hărnicia și starea unui econom, nu numai după casele și celelalte superedificate frumoase, ci și după starea aceea, în care acela își scoate vitele din iarnă. Ioan Georgescu.

Despre măiestrii.

VII.

Dubălăra (argăsitoria), tăbăcăria. Poporul nostru dela sate poartă în zilele de lucru — ba cei mai în adevăr cuminte și în zile de sărbătoare — o încălțăminte ușoară, bună, practică, numită opincă. De aci a și venit zicala, că »opinca-i talpa țerei». Dar' minunea minunilor! Această încălțăminte trebuie țeranul nostru s'Ńi-o cumpere din satră, dela negustori ori dela dubălari străini.

Mai de mult își argăsiau țeranii nostri singuri pieile trebuincioase pentru opinci. E drept, că în mod foarte primitiv: le uscau întinse pe fața casei presărate cu cenușe, apoi le tăiau, le presărau cu cenușe și le frecău cu toporiștea s'Ńureii până mergea tot părul de pe ele (de aci a rămas zicala: 'l-a ras cu toporiștea s'Ńureii). După aceea le argăsiau. Dar' cum făceau argăseala? Despoiau pe bieții arini de scoarță, scoarța o ferbeau și în zeama aceea roșie băgau opincile. După uscare le îngurgau și era bine. Încet pe încetul însă a eșit din datină acest mod de argăsire, care azi numai rar se mai vede pe la munți ori prin cele gorgane. Azi lumea s'a

mea, ear' tata zace în temniță tot din acea pricină? Nu se cade, nu merg!

Cum sta așa îngândurată, numai vede că se deschide porțița și un june zdrav' întră în curte. Era Ionuț.

— Ce faci, Salvină?

— Șed și mă uit și eu la horă.

— Dar' vino și tu acolo, hai s'Ńi jucăm am'ndoi un joc.

— Mulțumesc, Ionuț, joacă săn'etos că eu nu pot merge.

— Dar' de ce nu poți? Sora-ți dă voce, eu te chem; doară 'ți-e rușine cu mine?

— Nu 'mi-e rușine, Ionuț, cum s'Ńi mi fie; dar' nu pot, nu se cade... De-ai ști, ce nu știi, nu m'ai chema... Du-te cu bine și joacă cu cele-ce scapără după joc.

— Dar', Salvină, aș av' s'Ńi spun ceva. Uite s'Ńinem numai am'ndoi, tu în pridvor sus, eu jos sub pridvor; tu, ean s'Ńi te g'ndești, eu am g'nduri bune cu tine, vreau s'Ńi te fac g'zdoia mea, soția mea. Ce zici la asta?

(Va urma).

fudulit și lenevit, nici slugile nu 'ți-ar purta opinci de acelea, numai de cele de satră. Drept este că au eșit și unele ordinațiuni, că oamenii foloseau pentru opinci și piei de vite crepate; mai este drept și aceea, că azi s'Ńint mari accisele pentru tăiatul de carne, oamenii nu mai cutează a se însoți ca mai de mult la câte o vită de *hopșe*, a cărei carne s'Ńi o mănânce, ear' pielea s'Ńi o împartă de opinci, dar' și aceea e drept, că opincile se scumpesc pe zi ce merge. Deci ar fi timpul ca s'Ńi ne apucăm a învăța măiestria aceasta, care se numește *dubălărit* sau *tăbăcărit*. S'Ńi puneți numai seama, dubălarii nici nu deschid șetrele până-i cruce amiază-zi, și colo la 1—2 ciasuri după amiază-zi ei merg acasă cu căruțele goale, mai ales toamna, iarna și primăvara. Că, ori-cât s'ar frământa cineva, dar' opinci trebuie mai multe, că opincari-s mai mulți în țeară și fără ele nu se poate. Fără ele nu poate nici muncitorul care ar av' modru s'Ńi poarte tot ciobote, că iarna la pădure îl ia s'Ńarsăilă de frig în ele. Afară de aceea-i mult mai ușoară și mai ieftină. Dubălăria încă se învață în 3—4 ani. Când își deschide cineva lucrătoreea, are s'Ńi bage de seamă s'Ńi se așeze în apropierea apei. Unelte-i trebuie puține, dar' îi trebuie bani cu cari s'Ńi cumpere piei, scoarță de stejar ș. a. m'runțușuri pentru argăsit. Dar' și folos aduce dubălăritul. Între cei mai avuți măiestri s'Ńint dubălarii, ori în ce oraș vei merge. De ce dar' n'am ved' s'Ńi ne creștem cât de mulți dubălari? Ian s'Ńi cercăm, și vom ved' că-i bine.

I. P. B.

Esposițiile economice în Sibiiu.

(Urmare).

Esposiția a avut în total 304 esponenți, dintre cari numai 14 afară de comitatul nostru și anume: Nicolae Borza, paroch Viștea-inf. (com. Făgăraș); George Pop, preot Mihalt; Ioan Neamțu, propr. Alămor; Iosif Neagoe, preot și Nicolae Dărămuș, notar, ambii din Cetea; Vasilie Bratu, paroch și Vasilie Bratu, cand. de preoție, ambii din Armeni și toți din comitatul Alba-inf.; d-na Ecaterina Olariu n. Orbonaș din Deva, Vasile Domșa, prot. și Constantin Baciu, dir. școl. ambii din Orăștie; Ioan S'rbu, paroch din Roșcani, și toți din comitatul Hunedoarei; Constantin Cothișel, paroch, Iosif Arieșan, preot și Nic. Cothișel, primar, toți din Certogea (Munții-Apuseni) comitatul Turda-Arieș.

Cei mai multi esponenți s'Ńint proprietari din Seliște, unde vocea bravului corp învățătoresc r'esunet a aflat, și băieții de școală în frunte cu învățătorii lor și cu cunoscutul pomolog dl Ioan Chirca, v-not. acolo, au adunat dela 103 proprietari, cea mai bogată colecțiune de poame. Din comuna Cacova a espus școala de acolo deasemenea o frumoasă colecțiune, și tot din această comună dl Ioan Dobrotă, comisar financiar în pens., a espus mere, pere și vinuri. Din Aciliu au espus 39 proprietari, din R'șinari 38, din Sibiiu 25, Vale 10, din Galeș, Șura-mare câte 9, din Sibiel 6 proprietari în frunte cu zelosul cultivător de poame dl Ioan Popescu, membru al comitetului central al Reun., din Sadu 3

CRONICĂ.

Dl Axentie Severu, vrednicul nostru fruntaș și prefect la 1848 îngrijat, pe cum ne serie de bunăstarea poporului nostru țeran, ne-a trimis un articol despre noua ordinațiune (poruncă) a stăpânirii, prin care se încearcă a se îngădi *cârcmăritul*. **Dl Axentie Severu** arată ce au să facă aceia, cari vând benturi, ca să-și poată ține și mai departe acest drept și cum să fie scutiți de pedepse. Folositorul articol îl vom publica în numărul viitor.

Pentru biserică. **Dl Nicolae Moisin** împreună cu soția sa Paraschiva, din comuna Seliște și care de present este neguțtor în comuna noastră *Sâmbăta-inferioară* (comitatul Făgărașului), a cinstit sfintei noastre biserici o candilă de argint și două iconițe frumoase la Iconostas în sumă de 7 fl. v. a. Această faptă creștinească s'a adus la cunoștința comitetului parochial de parochul nostru Vasile *Mușeatu*, pentru care faptă le aducem sus numiților mulțumirile noastre și zicem: D-zeu să le răsplătească!

Bucur Gălbineca, învățător și membru al comitetului parochial.

— **Georgiu Deppner** și soția sa Maria, locuitori lutherani în Mănărade, au dăruit pentru biserică gr.-cat. de acolo o evanghelie în preț de 12 fl. 50 cr., ear' elevilor săraci ai școlai gr.-cat. li-au cumpărat cărți de școală în preț de 5 fl. 58 cruceri.

— **Comerciantul Ioan N. Bidu** și soția sa **Teodora**, din Brașov, au dăruit bisericii gr.-or. din Petroșeni două candelă de argint în preț de 40 fl.

Banii de 1 și 1/2 cr., cari sânt în circulațiune pe lângă monedele nouă de 2 și 1 filer, se pot schimba încă până la 31 Decembrie n. 1899 în toate visteriile statului. Cu începere dela 1 Ianuarie 1900, monedele vechi de 1 și 1/2 cr. numai în casuri excepționale, cu permisiunea ministerului de finanțe, vor pute fi schimbate. Ar fi bine, ca cei chemați să facă atent poporul la aceasta, ca să nu sufere pagube.

La „Reuniunea română de înmormântare din Sibiu“ s'au mai înseris: Doamna Dr. Crișan n. Roșca, Victor Ancean, notar la trib.; Leontin Pușcariu, funcționar la »Albina«; Iosif Brașovean, Ilie Boldoș, Vasile Muntean, Teodor Tradache, Constantin Brașovean, musicanți; Antoniu Vasilichi, inspect. de penitenciar, pens.; Nicolae Buian, propr.; Romul Petric, funcționar de bancă; Ioan Ghibu, Dr. D. P. Barcian, Dem. Comșa, profesori; Petru Drăgoiu, cursor; I. Roman, friser, I. Gărbacea, proprietar; Maria Gărbacea n. Pinciu; d-na Maria Borgia n. Cioran; Vas. Morariu, espres; Nicolae Domnariu, măiestru cismar; Elisaveta Domnariu n. Opresan; d-nele Caliopei Boiu n. Demian, Ana Joandrea n. Ivan, Maria Câmpănean n. Simtion, Petru König, factor postal, d-șoarele Vichi Joandrea, Maria Cioban, Cornelia Ciceiu și Eugenia Jovescu, prof.; Octavian Tobias, Ioan Dimitriu, practicanți la »Albina«; d-na Eugenia Pinciu născută Popescu; Eva Stoica, țeconoomă; văduva Regina Todor n. Lengher; Nicolae Pinciu, econ.; Stănuța Pinciu n. Stanciu; Lazar Imbăruș, fiacherist; Eva Imbăruș n. Pinciu; Maria Greavu n. Isac.

Post de copist în Seliște. Dela comitele-suprem al comitatului Sibiu este scris concurs pentru ocuparea postului de copist la *pretura Seliștei*. Dotațiune 500 fl. salar și 100 fl. relut de quartir. Termin de concurs 25 Ianuarie 1900.

Nouă agentură a „Asociațiunei“. Desp. »Panciova« al »Asociațiunei« în 24 Decembrie 'și-a constituit în *Satul-nou* agentură. La propunerea protopresbiterului Trifon Miclea au fost aleși conducători ai agenturei: Petru Stoica, president, George Roșculeț, cassar, Traian Marcu, notar și bibliotecar.

Alegere. Din *Borloveni* ni se serie: În 18 Decembrie s'a ținut în comuna noastră alegerea de reprezentanți comunal și s'au ales următorii cu majoritate mare de voturi: Pavel Moțocu cu 44 voturi, Pavel Moț cu 43 voturi, Pavel Zurchescu cu 35 voturi jude comunal, Isacu Moica cu 29 voturi. Suplinitori: Pavel Banoși cu 23 voturi. Laudă se cuvino alegătorilor și tuturor sătenilor că au ținut tare cu voturile la cei dintâi doi, adecă la *d-l Moțocu* și *d-l Moț*, cari lucră din răspuțeri spre binele poporului. Deși dînși au avut potrivnici, dar' acestia n'au reușit.

Judecătoriile cu jurați. Peste câteva zile vom avè de lucru cu niște judecătorii nouă, care până acum la noi n'au mai fost, adecă cu judecătoriile cu jurați. Aceste sânt puse prin legile ungare. Dar' ca ori-ce lucru nou, și aceste vor fi cu greu înțelese la început; fără ceva îndreptar. Noi în limba noastră românească avem un astfel de îndreptar și se numește »*Judecătoriile cu jurați*« lucrat românește de *d-l Teodor V. Păcățian*, redactor la »*Tribuna*«. Cuprinde: Introducere, Organizarea judecătoriilor de competență, Estras din cordul penal, Procedura penală și Încheiere. Nu începe indoială că această cârticică e foarte folositoare, cu deosebire pentru aceia pe cari a căzut soarta să fie aleși ca jurați, dar' și pentru alți cârturari. Deci ar fi bine ca în fiecare sat baremi câțiva să aibă această cârticică, ori cel puțin bibliotecile populare.

Prețul e 40 cr.

În procesul lui Teodor Câmpănean, fost capelan în Prigor, după pertraetare de 26 zile tribunalul a osândit pe Câmpănean la *unsprezece ani de temniță grea*. Procurorul îl acusa de 402 crime, anume: 37 falsificări de documente private, 269 falsificări de cambii și 95 falsificări de documente publice. Din acestea tribunalul l'a aflat vinovat în 222 crime.

Nenorocire pe calea ferată. Sâmbătă noaptea (23 Dec.) un tren ce venia de către Viena și unul care mergea de către Budapesta s'au ciocnit în apropiere de gara Biatorbágy. Un călător a murit, ear' unsprezece au fost răniți greu. Multe vagoane au fost stricate.

Monumentul lui Mircea-Vodă. Prezum vestesc ziarele din România, în Aprilie a. v. se va inaugura cu mare pompă monumentul dela Tulcea al lui Mircea-Vodă cel Mare, primul stăpânitor al Dobrogei. Monumentul este admirabil, dintr'o stâncă de granit roșu, pe care se va înălța statua viteazului Voevod.

Unsprezece băieți arși. Băieții de școală din orașul Quincy (America) în ajunul Crăciunului au ținut în școala plebaniei probă de rolurile în cari aveau să conlucre la sărbătorile din ziua Crăciunului. Un băiat apropiindu-se prea tare de flacăra gazului și-a aprins hainele, din ce sala școlai a luat foc. *Unsprezece băieți au ars scrum*, ear' șose au primit arsuri grele.

Treizeci-și-trei inecați. În satul francez Froilingshion, la granița belgiană mulțime de băieți au eșit zilele trecute la patinat pe riul Lys. Ghița s'a rupt și aproape toți băieții au căzut în riu. Până acum s'au scos cadavrele a treizeci-și-trei băieți.

Jertfele petrolului. În Oradea-mare săptămâna trecută au căzut victimă esplosiunii de petrolu două fete. Rozalia Julász, servitoare la comerciantul Iuliu Hacker, turnând petrolu în lampă în apropiere de lumina aprinsă, petrolul a luat foc și esplodând a cuprins în flacări pe biata fată. Ceealaltă nenorocită e Elisafeta Silde, bucătăreasă în cafoneaua Savel. Lampa de părete a esplodat de sine cuprinzând în flacări pe bucătăreasa. Ambe nenorocitele au îndurat arsuri de moarte.

Gazetăria Burilor. Ca toți Olandezii, cetesc și Burii multe gazete. În Africa-sudică apar 39 gazete olandeze. În republica Transvaalului apar 24, dintre cari numai în Preforia apar 8.

Câteva din ziarele acestea se publică în două limbi. Limba a doua este cea engleză.

Moarte grozavă. În Hajdu-Hadház lucrătorul Balog Antal a fost prins între roatele mării de vapor și strivit de tot. Numai bucăți de trup au fost scoase dintre roate.

Țigan ucigaș. Joi (21 Dec. n.) fiind în Tîrgul-Murășului tîrg de săptămână, cantorul *Constantin Bordașiu* din Golomba, locuitor în Sabad, s'a dus să-și cumpere niște scânduri. În preajma birtului din apropierea magazinului de scânduri a dat de un Țigan, care înjura sălbatec și amenința cu moarte pe birtașul pentru-că-l dase afară din birt. Țiganul fiind și el din Sabad, și chiriașul cantonului, acesta s'a încercat să-l mulcomească, la ce rabiatul a năvălit pe el și tăindu-i arterele dela grumazi l'a ucis. Sosit în Sabad ucigașul s'a baricadat în locuința sa și armat cu o săcură amenința cu ucidere pe toți cari ar cuteza să între la el. Abia după ce oamenii au demolat păreții casei, a putut fi prins și legat ucigașul.

Mâncat de lupi. Pe drumul dintre Prebul și Zorlenț săptămâna trecută s'a aflat la marginea pădurei un cap de om și două picioare încălțate în opinci. Duse la primăria din Zorlenț s'a constatat, că sânt rămășițe din trupul lui George Matoleac din Scăiuș, care voinde să meargă la moară la Prebul, a fost mâncat de lupi.

Cartea soacrelor Învățătorul Andrei Sirisaka nu vrea să dea pace soacrelor, săracele; vrea să dea o »Cartea soacrelor«, în care pe 12—14 coale de tipar ci-că va spune multe sărate la adresa lor, și în versuri și în prosă și în chipuri — în tot felul vrea hafnul de el să facă zile negre bunelor măicuțe, cari — numai ce-i dropt! — nici-odată și în nici o casă n'au stricat traiful bun între tinerii însurăței. Cartea va apăre prin Aprilie 1900 în Cincibiserici (Pécs), va costa 2 coroane broșurată și 4 coroane în legătură de lux.

Director al cancelariei de cabinet din Viena este numit cavalerul *Schiessl*, fost până acum reprezentant diplomatic al Austro-Ungariei în Belgrad. Deodată cu numirea în noul post, M. Sa l'a conferit și titlul de consilier intim.

Circulația trenurilor în România s'a deschis azi pe toate liniile din țară. A fost de lipsă muncă de șapte zile pentru delăturarea pedecilor cauzate de viscole și esirea apelor.

Fondul de pensuni al învățătorilor, conform raportului prezentat dieței de către ministrul de culte în ședința din 22 Decembrie, la finea anului 1898 era de 13,302.215 fl. În comparație cu anul 1897 o creștere de 513.000 fl.

Doi păstori buni. În comuna *Farcașa*, comitatul Sălajiu, diecesa Oradea-mare, cu populațiune română gr. catolică, înainte de cincisprezece ani fusese mult timp preot răposatul Simion Toma, care ca adevărat păstor bun al turmei sale a păstorit-o cu înțelepciune și iubire părintească, necruțând ostenele și jertfe întru cele bune și folositoare poporului. Între altele la stăruința și sub conducerea lui s'a clădit o biserică frumoasă la loc de frunte, în mijlocul comunei, care tot la stăruințele sale a fost câștigat, fiind biserica veche și casa parochială la marginea comunei pe un loc foarte necorespunzător. În continuarea activității sale bunul păstor fiind împedat de moarte, i-a urmat preotul actual *Andrei Pelle*, care pășind pe urmele antecesorului seu a esoperat clădirea unei frumoase case parochiale, a unei școale care poate rivalisa în frumusețe cu multe altele din comune mai bogate, stăruind și îndemnând la cercetarea regulată a școalei, nu numai, ci adese-ori mergând și ținând însuși prelegeri cu băieții, ca să-i facă a îndrăgi școala, fiind mult ajutat în această privință de harnicul învățator *Nichita Cirtin*. Pe lângă cele bisericesti-școlare preotul Pelle este sfătuitorul și ajutorul poporului și în toate celelalte afaceri; ca să deie poporului mijloace de traiu și isvor de câștig a esoperat dela proprietarul arânda alor 1000 jugere de pământ aflătoare pe hotarul comunei, încheiând contractul pe 12 ani și împărțind apoi pământul între locuitori, pentru-ca fiecare să aibă ceva din el și lucrându-l să scoată ceva câștig. Ear' la termenul plății ratalor de arândă umblă însuși dela casă la casă și adună competențele, punând adese-ori din punga proprie banii pe cari locuitorii mai săraci nu-i pot răspunde la termen. Peste toate acestea preotul Pelle se interesează de orfani, întrepunându-se adese-ori pentru regularea lăsamântului lor și nu odată salvându-le moșioarele prin plățirea datoriilor și altor necazuri rămase de părinți neregulate — cum a făcut-o aceasta în săptămânile trecute cu cinci orfani mititei, cari au să mulțumească numai sfinției sale, că n'au ajuns în ușile oamenilor. Asemenea nu se întâmplă să fie în sat vr'un bolnav ori cercat de soarte, pe care părintele Pelle să nu-l cerceteze îndată, mângându-l cu vorbe înțelepte și întinzându-i mână de ajutor. Zi și noapte, ori-când, părintele Pelle are timp și dragoste pentru a osteni în interesul poporenilor sei. De aceea și este iubit ca un adevărat părinte bun și ascultat în toate sfaturile sale bune și folositoare. D-zeu să deie poporului român mulți păstori sufletești cum este preotul nostru *Andrei Pelle*.
(Un poporean).

Din Șomfalău. Despre zădărnicierea învățământului popular în comuna Șomfalău, lângă Bistrița, ne-a sosit un lung și dureros raport, care însă sosind numai la încheierea foii, îl vom publica în nrul viitor.

Părintele Constantin Cothigel din Certege (Munții-Apuseni) s'a înscris, precum aflăm, de al doilea membru pe viață la »Reuniunea sodalilor români din Sibiu«, solvind taxa de 25 fl., mai departe a contribuit cu 10 fl. la diferitele fonduri ale Reuniunii și a mai sol-

vit 5 fl. drept taxă de membru ordinar pro 1899 pentru stimabila sa soție.

Tot d-sa s'a înscris și de membru ordinar la »Reuniunea română de agricultură din com. Sibiiului«, unde a solvit taxa pe 5 ani à 2 fl. = 10 fl.

DIN LUME.

Răsboiul în Africa-de-meză-zi.

De o săptămână puține știri au venit despre răsboiu. Abia azi a sosit o știre că la *Modder-River* sună grozav tunurile. Va fi vr'o luptă mare, dar' până azi lipsese amănunte.

Alte știri vestesc, că nemulțumirea Olandezilor de sub stăpânirea engleză crește, așa că poate a se isca o mare răscoală.

De altcum Englezii, învinși în toate părțile, se retrag de peste tot locul. Ziarele din Berlin primesc știrea din *Londra*, că s'a dat ordin de retragere tuturor trupelor. Astfel *Buller* se retrage în *Escourt*, *Methuen* trebuie să treacă peste riul *Orange*, ear' *Gatacre* se retrage în *Queenstown*. Aici vor sta până-ce vor sosi trupe ajutătoare, când apoi să reînceapă înaintarea și atacurile.

În modul acesta s'a părăsit planul eliberării orașelor *Ladysmith* și *Kimberley*.

»Daily Mail« e informat, că o parte a oastei lui *Buller* s'a retras la *Frere*. Buriile au voit să le taie calea de retragere, dar' *Buller* observând aceasta, în ultimul moment și-a schimbat tactica și astfel a isbutit a ajunge în *Frere*.

APEL

cătră toți fostii elevi ai dlui învățator pensionat *Mihaiu Chicin*.

Iubiți conșcolari și conșcolărițe!

Una dintre cele mai frumoase virtuți creștinești este recunoștința față de binefăcători. Și ear' una dintre cele mai mari și mai frumoase mângăieri este negreșit recunoștința față cu binefăcărilor făcute.

Și ce binefacere mai mare poate să fie decât aceea, ce un învățator conștiu de chemarea și datorințele sale, împărtășește școlărilor sei. Apoi poate să fie mângăiere mai mare pentru un învățator ca atunci, când își vede cu ochii rodul îmbelșugat al ostenelelor sale, și când aceia pe cari i-a împărțit cu acest fruct scump sunt și recunoșcători.

La această mângăiere a ajuns astăzi veterarul nostru învățator *Mihaiu Chicin*. D sa cu bucurie poate constata, că munca sa obositoare a și adus fructul dorit. Aproape toți cărturarii de azi ai acestei comune bisericesti sunt fostii sei elevi, și aproape toți fostii sei elevi sunt cărturari buni și oameni deștepți. Și mai pe sus de toate vede stima, iubirea și recunoștința elevilor sei

Subscriși conduși de multa stimă, iubire și recunoștință ce datorim iubitelui nostru învățator, pentru-ca să-i potențăm bucuria și mângăierea în bătrânețe, ne-am întrunit într'o conferență restrinsă, și am decis să-i prezentăm un cadou frumos, ca semn de suvenir, stimă, iubire și recunoștință dela elevii sei.

Îndreptăm deci acest apel cătră toți fostii elevi ai bunului învățator *Mihaiu Chicin*, cu rugarea, ca fiecare de după putințele sale să concurgă la cumpărarea acestui cadou, fie cu sume și chiar mai neînsemnate, ca să se poată dovedi că toți elevii sei poartă în sinul lor recunoștința față de învățatorul lor iubit și mulțumitor față cu binefăcărilor primite.

Timpul prezentării acestui cadou se va aduce la cunoștința tuturor contribuitorilor pentru a pute lua parte cât mai mulți.

Nădlac, la 2/14 Decembrie 1899.

Teodor Drăgan, Dimitrie Lazar, Gligor Vidican, Constantin Țiriac, Ioan Câmpan.

RIS.

Am ajuns la Ardeleana.

Un Țigan se duse și el la sfânta biserică. Stătut cât stătut cioroiul, când deodată vede, că vine preotul spre el, făcând fum din o ulcea cu zale (cădelnița). Preotul adevă cădea. Țiganul se cam sparie, dar' spaima îi fu și mai mare, când îi căzu din întâmplare un jăratic din cădelnița pe picioare. Cum jarul îl frigea, el făcu câteva sărituri, de gândeai că i-a venit să joace și apoi o luă raita la fugă.

Pe drum întâlni câțiva oameni, cari mergeau la biserică. Acestia îl întrebă, că pe unde au ajuns cu slujba în biserică?

— Am ajuns la hardeleana, — răspunse Țiganul, aducându-și aminte de săriturile ce le-a făcut în biserică și fugind mai departe cu limba scoasă.

POSTA REDACȚIEI

St. S. în Șarouș-săs. Ne pare rău, dar' colinda e slăbuță; nu face d-ta, ci adună dela colindători, precum se adună și poeziile populare dela popor.

T. A. B. în Bistrița. Din colinde am publicat una, poate vom mai da una în nrul prox. — Din Balade asemenea vom publica, dar' pe rînd. — Red. deosebit la Sc. r. nu este, dar' o conduce dl I. P. Reteganul. Pentru toate cele trimise mulțumite. Te rugăm a ne scrie că balada *Iancu* ai cules-o din gura poporului? Ai adaus sau schimbat ceva la ea?

Abonent nr. 691. Cearcă românește, dacă și-se va primi. Dar' de ce abzici. Trageți bine pe seamă ce faci. Taxa anunțurilor în foaie atîrnă dela textul publicării și dela aceea că de câte-ori se publică. Trimite textul și-ți vom răspunde.

Abonent nr. 2221. Dacă vi-se face nedreptate, adunați dovezi și faceți arătare la diregătoriile mai înalte, la pretură, la vicecomite. Pe calea aceasta vi-se va face dreptate, dacă dreptatea e pe partea d-v.

Abonent nr. 8927. Caprele peste tot sînt oprite de a pășuna prin păduri, cu deosebire prin cele tinere. Altcum proprietarii pădurei vor ști mai bine: să se lase caprele ori ba. Puneți-vă cu ei la înțelegere.

Abonent nr. 8990 În procese pentru vătămarea de onoare nu se perde dreptul de alegător și prin urmare nici dreptul de a pute fi ales. Pedeapsa judecătorească e încopciată cu perderea drepturilor politice numai pentru faptele rușinatoare pentru om; cum e: omorul, furtul, înșelăciunea, falsificarea de documente, bătaie grea și altele — fapte isvorite din inima rea a omului, Vătămarea de onoare nu-și are isvorul în inima rea, ci în lipsa de educațiune. Omul cu bună creștere nu vatămă pe nimeni, nici cu fapta nici cu vorba.

Loc deschis.)*

Rectifica e.

Cuarta, Decembrie 1899.

În prețuita foaie a poporului de dto-3/15 Oct. 1899 nr. 40, în rubrica »Cronică« subscrisul dimpreună cu ginerele seu G. Buda se află dureros atinși, că dinșii ar fi cauza vecinicilor neînțelegeri și procese față de preotul actual *Ioan Petrascu*, — spre rectificarea neadevărului citat în foaie mă află îndemnat a aduce la cunoștința publicului următoarele: că între mine — dar' numai între mine și parochul actual — unde ginerele meu G. Buda nu numai că nu a fost părtaș, dară nici-când nici nu a vrut să știe de așa ceva — se află unele neînțelegeri, nu pot nega; însă cauza nu sînt eu, ci chiar parochul *Ioan Petrascu* și aceste neînțelegeri s'au născut și s'au ținut între noi singur numai în interesul școalei de care *Petrascu* nu s'a interesat și

*) Pentru cele cuprinse în această rubrică redacția nu primește răspunderea.

nu se interesează nici astăzi nici-decât, ba din contră la informațiunile și sfaturile superiorului seu domnul protopresbiter Ioan Droc, ne-au făcut neplăceri și pedeci, și anume: deși am tot deschis la concursuri pentru posturi de învățători, la noi nici-odată, deși au vrut să vină învățători calificați ei a fost respinși, căci venind noi la aceea să avem învățător calificat, pe astă cale sus amintiții poate aveau daune, că nu puteau să substituie pe câți trași-împinși, ba și din aceea să fie unii respinși și să fie parochul Petrascu substituit de învățător, ceea-ce în două rînduri de 5—6 ani încoace s'a întemplat, ear' cei substituiți s' joace după-cum d-lor le fluieră.

Din astă cauză am ajuns până acolo, că avînd un loc numit al »școlii comunale« circa de 4 jugere de pămînt, a cărui venit de 90—100 fl. arîndă la an se folosea la întregirea salariului învățătoresc confesional, ni-s'a detras cu acel adaus, că ordinul ministerial nr. 42913/84 §. 17 numai la acele școli confesionale concede, a le folosi, cari corîspund recerîntelor legii și anume care au învățător calificat; de aici dar' certele și procesele la cari înse eu nici-odată nu am dat ansă, fără apărînd cauza școlii și apostrofînd pe respectivii domni cu epitetele meritate; așadară domniile sale au fost inițiatorii proceselor, ceea-ce prin alăturatele documente și anume sub nr. 351/94 cauză de abatere prin care s'a constatat judecătorește că d-nul protopresbiter Droc a umblat pe căi rătăcite și a trebuit să poarte spese procesuale 13 fl. Sub nr. 343/98 cauză de abatere prin care s'a constatat judecătorește că inițiatorul procesului Ioan Petrascu neputînd nimica documenta din afirmațiunile false ce le-a adus nainte, a fost respins.

Sub nr. 5088/98 asemenea se documentează prin alăturata hotărîre a preturii noastre din Cunța, că inițiatorul pîrei Ioan Petrascu neputînd nimica documenta din calumniile sale nu numai că a fost respins, ci condamnat la purtarea speșelor procesuale.

Deci dacă eu eram urzitorul proceselor și neînțelegerilor, dacă aveam acea răutate în mine care 'mi-se atribue din partea numiților domni pe basa hotărîrilor aici amintite, aș fi putut să le fac proces de calumnie și la tot casul să-i aduc la cada cu arghisală, înse nu am făcut-o, nu vreau să mă escuz, ci las ca opiniunea publică să judece că dintre noi care e intentatorul neînțelegerilor și a proceselor; ear' păr. Petrascu poștească a se rectifica și a combate toate acestea dacă crede că poate, — cred înse că nu-i va succede atîta de ușor a se rectifica referitor la cele apărute în nr. »Foi Poporului« 33 din 15/27 Aug. a. c. căci aici nu va afla oameni de aceea pe cari să-i seducă a-i subscrie rectificări de felul acela cum le-a făcut în nr. 40 al »Foi Poporului« din est-an, de oare-ce după-cum sînt informat și aceea a fost falsă; căci păr. Petrascu ca administrator al com. Boz, chemînd pe Mihăilă Igna et. soții, promițîndu-le că prin o suplică compusă de dînsul, scrisă de respectivii și adresată consistorului nostru din Sibiu li-se va oferi un ajutor de 600—1000 fl. pentru edificarea bisericii. Astă suplică au scris-o respectivii și că din asta s'a născut rectificarea păr. Petrascu cu subscrierea lor, dar' ei înșiși se miră neștiind nimic de asta, ceea-ce la timpul seu o vor da-o mai pe larg publicității.

Ioan Oprean,
preot emeritat.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baltes
Proprietar: Pentru »Tipografia« societate pe acțiuni: Iosif Marschall.

Un Român

june ori veduv, inteligent, meseriaș sau chiar plugar din familie cinstită, care are 2500—3000 fl. poate face o căsătorie foarte bună în o familie română inteligentă, unde devine numai decât proprietarul unei case în valoare de 3200 fl. în apropiere de calea ferată cu prăvălie, beuturi, trafic etc. Adresa o spune administrația acestei foi.

(70) 1-1

Avis.

—*—

În comuna curat română — constătoare din 300 familii, situată în centrul Câmpiei — cu numele »Velcheriu«, — depărtare 4 chlm. de gara Méhes — pe linia M.-Ludoș—Bistrița, se află de esarîndat pe trei ori 6 ani, eventual și de vîndut — pe un intravilan de 800° edificată o casă cu trei încăperi, bucătărie de iarnă, cămară și pivniță, un grînar pentru trei-patru mii metr. bucate, pe fundament solid, un grajd pentru 6 vite, un coșer pentru 10 cară de cucuruz, șopron pentru cară, bucătărie de vară, fântână cu roată, două cotețe, toate în stare foarte bună edificate abia de 10—15 ani, acoperite cu șindilă. 1/4 parte a fondului intern este grădină cu pomi îngrădită cu pîlan (scînduri în stîlpi).

La cas de vindere, tot de aceasta se ține și una tablă de loc în hotar de 13 jugere cat. arător și fînaț. Pe locul din câmp este edificată și o casă pentru păzitor.

(73) 1-2

Casa este foarte acomodată cu puțină straformare a se aranja și ca boltă. Deslușiri mai detaliate cu privire la preț ori alte condițiuni dă proprietarul

Ioan Albon,

preot român,

În Doștat u. p. Koncza, (cot. Alsó-fehé.)

Triumful metodei de cură al lui Weidhaas.

88874 K. La începutul lunii Ianuarie a. c. Învățătorul D. Fleischer din B. scria lui Paul Weidhaas în Niederlössnitz:

»Eu sînt în etate de 70 ani, aproape orb, pătîmesc de Umblarea și Îndeosebi urcarea scîrilor îmi cade foarte greu; ajuns sus la scări, adese-ori nu știu ce să mă fac din cauza respirației grele. A vorbi încă îmi cade greu. Iritație de tîsă și ametele am permanent, flegma e cleioasă, fără amestecuri. Cu toate-că nu sînt tocmai puternic de constituție, aplecarea trupului îmi cade foarte greu: la cea mai neînsemnată mișcare ori ocupațiune simt grozav lipsa de aer la respirație. Am adese-ori strînsori la piept, cari îmi îngreunează respirația. 'Mi-se pare a fi colică. Când îmi lipsesc acele mă simt mai ușurat. Adese-ori mă apucă tîsă convulsivă, care mă scoate din toate simțirile și cei din jurul meu trebuie să îmi sară în ajutor. Simt o specifică durere în jurul inimii, care 'mi-se repetează adese-ori. La atacurile de năbușeli îmi este peste puțină să stau în pat, adese-ori sed noapți întregi pe sofă. Am consultat mulți medici, fără să 'mi-se fi ajutat ceva. Un medic 'mi a zis, că 'mi-ar fi prea dezvoltate plămînilor. În sfîrșit rog să 'mi dai sfatul d-tale.«

(69) 2-2

Cine a vîzut vre-odată bolnavi de acestia, încă știe la tot casul, ce mari sfîrtări se fac spre a procura alinare suferințelor și ce rar se întemplă să ajute cât de puțin chiar și medicamentele cunoscute ca cele mai bune. Acest domn bătrîn a întrebîntat metoda de cură al lui Weidhaas, care atît de multor bolnavi le-a redat sănătatea. Deși această cură încă

nu lega mari speranțe de însănătoșarea pacientului, totuși era de așteptat a se obține prin ea însemnată măsură de energie și rezistență, 9 epistole s'au schimbăbat între medic și pacient. Pacientul a observat conștiențios îndrumările primite dela Weidhaas. Încetînel starea se îmbunătățea, în fiecare epistolă putea să raporteze despre puținică îmbunătățire, ear' la 2 Septemvrie învățătorul Fleischer a scris lui Weidhaas următoarele:

»Așa cred, că acum voiu incheia cura. Pot să respir bine, deja de mult timp nu mai am hîrcăeli, tîsă și flegmă aproape de loc. Dorm de seara până dimineața. Fără greutate urc scările. Mînc cu apetit mare. Îți mulțumesc încă odată din toată inima.«

Asemenea rezultate favorabile ale metodei de cură al lui Weidhaas peste tot nu sînt rare. Interesaților li-se dau bucuros informațiuni în privința aceasta. Întrebările a se adresa lui Paul Weidhaas, în Niederlössnitz b. Dresden, Posta Köszchenbroda nr. 84.

»TIPOGRAFIA«, SOCIETATE PE ACTIUNI, SIBIU.

Scrierile eminentului și simpaticului poet și prosator

Al. Vlăhuță,

se află de vînzare pe lângă prețurile originale și anume:

- »Iubire«, *poesie* (1888—1895), editura Carol Müller 1896 fl. 1.50
- »Dan«, *roman*, editura librăriei E. Graeve & Comp. 1894 (1 vol.) fl. 1.75
- »Dan«, *roman*, Biblioteca pentru toți, 4 uri. editura Carol Müller 1896, 2 volume à 32 cr. 64 cr.
- »Din goana vieții«, ediția III. (1895) fl. 1.75.
- »Din goana vieții«, (Biblioteca pentru toți, 3 uri), edit. C. Müller 48 cr.
- »Icoane sterse«, nuvele, (Biblioteca pentru toți), edit. C. Müller 16 cr.
- »Un an de luptă«, ed. C. Müller, 1895 fl. 1.25

— Cel mai nou volum de nuvele: —

- »În viltoare«, *nuvele*, editura Miloșescu 1896 fl. 1.—

Comandele să se adreseze:

»Tipografia«, societate pe acțiuni, Sibiu.

Andreiu Baltes

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător-dirigent la școala comună din Ohaba (Făgăraș) se escrie concurs cu termenul de 10 Ianuarie n. 1900.

Emolumentele sânt:

a) salar 350 fl. v. a. solvinzi în rate lunare anticipative din fondul grănițesc;

b) cuartir din 2 odăi, 1 culină și superedificatele economice;

c) grădina și 4 stângini de lemne;

d) paușal scripturistic 12 fl. v. a.

Cererile instruite conform lezei se adreseze la presiul scaunului școlar până la termenul de sus.

Ohaba, în 22 Dec. 1899.

[69] 1-1

I. Crișian.
presid. efor.

Anunț.

În 8 Ianuarie st. n. la 10 ore a. m. se vor esarênda pe calea licitațiunei publice realitățile mele stătătoare din casa de locuit, superedificatele economice și 230 jug. arător, cositor și pășune, comasate. Condițiunile de licitațiune se pot vedê în locuința subscrisei, unde se va ține și licitațiunea.

Tot atunci voiu vinde pe bani gata sau în așteptare 10 boi, 6 vaci, 7 junci, 5 viței, 6 cai, 80 oi și 12 scroafe fătătoare. [72] 1-1

Cenade-Secaș, în 21 Decembrie 1899.

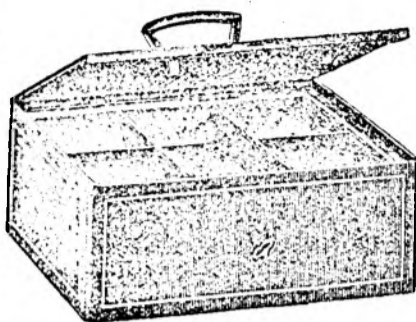
Eva Istădie Mărgineanu.

Un învățător diplomat

în etate de 23 ani, ficior frumos, are pe lângă salar o avere de 6000 fl. — voește se se căsătorească cu o fată frumoasă fie domnișoară, fie țerancă. Fata se aibă zestre de 2000 fl. în bani gata sau în proprietăți ce ușor se pot preface în bani. Oferte se se adreseze la administrația „Foi Poporului“ sub „Floridor“. [71] 1-1

Cel mai acomodat cadou de Crăciun

este în zilele noastre o cassă ori cassetă sigură în contra focului și furilor.

[67] 2-2

Foarte elegante cutioane pentru juvaericeale, cassette sigure în contra focului și furilor, cu izolatură de asbest, cassette în format înalt și lat, cu cuptușeală, fiind secret și aparat de legare.

Toate suflăte elegant cu nickel și obduse cu lack, în toate mărimile și prețurile, mare deposit, dela 7 fl. în sus.

Prețurante gratis și franco. — Venzătorilor rabat.

Gustav Moess,

fabrică de casse în Sibiu, strada Poplăcei nr. 8.

Făinuri

dela

„Prima moară pe cilindri“ în Orlat

a lui

Iacob Uhl și fiii

(strada Morei nr. 17),

de cea mai bună calitate, sorte escelente, care între ori-și-ce împrejurări poate susține concurența față cu toate făinele ungare și obține mulțumirea deplină a tuturor cumpărătorilor și cunoscătorilor, — se poate căpeta în cele mai frumoase asortiri la firmele: Iuliu Ballmann, strada Morei, A. Bruckner, strada Ocnei, Rudolf Grell, strada Cîsnădiei, Iuliu Frenzt, strada Gușteritei, Ludovic Fuchs, Piata-mare, Gustav Kessler, strada Măcelarilor, Ludovic Kurovsky, strada Faurilor (Schmiedgasse), Aurel Simtion, strada Sărei, Matias Stefani, strada Gușteritei, Francisc I. Wagner mai nainte Constantin Bugarski, strada Cîsnădiei, Ioșif Zimmermann, colțul stradelor Faurilor și Ocnei (Schmied și Burgergasse) și la filialele

Iacob Uhl și fii

în strada Dumbrăvei (Jungenwald) și strada Turnului (Saggasse).

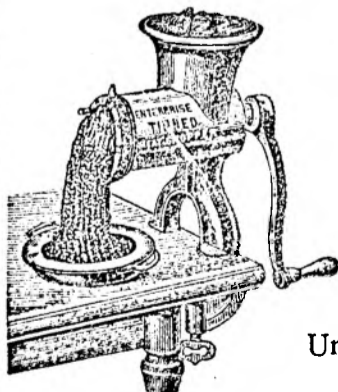
Totodată recomandăm noua noastră brutarie, în care în inte:esul celei mai mari curățenii, aluatul se frământă nu cu mânilor, ci cu o mașină pusă în funcțiune prin curente electrice, și se coace în cuptor cu etagiu, ars pe dinafară, așa că posibilitatea de a se lipi de aluat cenușă, resturi de cărbuni etc. este absolut eschisă. [66] 3-3

Comande pentru ori-ce soiuri de aluat și pâne efectuesc prompt.

Iacob Uhl și fii.

Tocătoare de carne „sistem american“.

Suflată curat și cu pătură groasă de cusutor. Fabricat german.

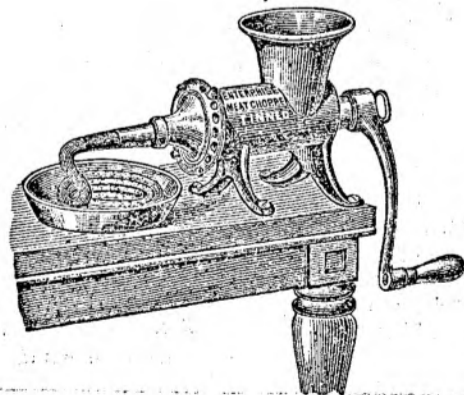

form: R. RR. S.

Mărimea	R.	RR.	S.
Taie pe oră circa	30	45	60 kilo
O mașină fl.	2.80	3.75	4.45.

Aceste tocătoare de carne pot fi întrebuințate și la umplere de cărnați. În acest scop, după depărtarea cuțitului de tăiat și a discului, trebuie numai se se aplice la mașină tolceriul de cărnați, precum demustră figura din dreapta. [60] 5-5

Un tolceriu pentru umplerea cărnaților costă fl. —.25.

CAROL F. JIKELI, Sibiu.